

Пријоморске новине

ИЗЛАЗИ МЈЕСЕЧНО • ГОДИНА XXVII • БРОЈ 432.

БУДВА, 28. НОВЕМБРА 1998. ГОДИНЕ
ЦИЈЕНА 4 ДИНАРА

ЦРНО НА БИЈЕЛОМ

Самоћа постала је наша оштита саварноти. Не усамљује се само појединац, већ што чине сви - појединачно. И када је оштита, онда се с правом може рећи да је и наша друштвена, политичка, усамљеност (а)социјална. Конечно, народ је добио државу и власт по својим мјерима која не пружа толико варијанти да се не би назреле сличности између народа и оних који га воде.

Политика је, разливајући се у бескрајне гласове који су најмање друштвени, створила свијест да је свако, па и обичан грађанин, иде за себе, без других, тоштво проплив свих. Тако имамо друштвену заједницу од закрија атомизираних, анатонијских, интереса. Уоквирини у шанке линије ешике часни, поноса и принципијалност, ми смо, у ствари, друштво које репрезентује сваће (већ по мјери лидера) и баш је конфликт, а не његове послједице.

Ликови ших наших барбароћенија, ших наших јун(а)чина, мојли би сјајно да послуже за једну драмску радњу пуну конфликтова и посавања чије фарсичне ситуације надлијећу и надгледају комарци Наша постала. Но, они што већ на практичан начин постали су и изван Града театра, у парламенту, постависани личним оправдељењима и интересима, шуким „родољубљем“. Нови политички рефлекси иду ка врхунцу еротске експозије што вулкана и бојаји се: остале нам да живимо на његовој лави.

Индивидуалност, је ли то постала самота? Је ли то лава у коју смо већ упали са минималним изледом да нам свијет стави на јасник своју бијелу руку љубави? Тада јевчански тренутак не заслужује, то мноћима, наша направ и ћуд којом смо у шоку ових десетак година у суштјели да окренемо проплив себе цио свијет.

И јесење сунце као да изријева из оној дијела душе који је најмање друштвен. Умјесто амбиција буди незадовољство, као да не изријева најљудским жељама и не смирује зебњу наше будуће егзистенције. Из своје неограничене небеској просторији оно нас, исцена, нешто мање тржи, али нам шака зора пушта као прслук: бар нам сунчев излазак не може забранити Нашто!

Суштина: Празник. Који је празник?

Празник укидања човјекове самоће. Ове око нас. И у нама. Наше самоће у простору и времену, ограничено на овај дан и на овај комад планире. Али не само између нас и свијета већ и наших осјећања љубави и јединства која, надам се, још увијек нијесу оштјевала своју лабуђу јесму.

Празник: наставимо што је смо застили на мартини његове бјелине. Он је риштује нове вјере у пражењу и налажењу, археолог наших предака који су знали да крче нове пуштеве себи у свијetu и цијелом свијetu у себи. Нико није одредио заувијек нашу оријентацију и њену бићу, ни једну нашу ријеч коју говори ово вријеме и која нам, затријућа, излази из ћара.

Мрчећи бјелину Празника ми за собом, као на харчији, остављамо црно на бијелом.

Бошко Богетић

СВЕЧАНО ОБИЉЕЖЕН ДАН ОПШТИНЕ

РАДЕ ГРЕГОВИЋ ГОВОРИ НА СВЕЧАНОЈ СЈЕДНИЦИ

Наша општина је свечано обиљежила Дан општине 22. новембра, установљен у знак сјећања на 22. новембра 1944. године када је Будва ослобођена од фашистичког окупатора.

Програм свечаности поводом 54. годишњице ослобођења општине почeo је 19. новембра концертом пијанисткиње Јасне Туцовић „Клавирски рецитал“ у Спомен дому „Црвена комуна“ и изложбом котарских сликара, чланова Удружења ликовних и примјењених уметника овог града, у галерији Спомен дома Режевићи. Субота, 21. новембра, протекла је у знаку турнира боћара који је завршио тријумфом домаћина „Будве“, најуспешнијег међу осам екипа. Увече су кошаркаши „Могрен“ - ХТП Милочер“ побиједили „Заставу“ из

Крагујевца 72:70 (30:37). Дан општине 22. новембра свечано је најавила Градска музика обиласком Будве, Светог Стефана и Петрова, а делегације СУБНОР-а, Општине и Војске Југославије, су положиле вијенце на спомен обиљежја палих бораца на подручју наше општине.

У сали „Зета-филма“ одржана је свечана сједница Скупштине општине Будва на којој је говорио предсједник Општине Раде Греговић.

- Са дужним пијететом и осјећањем поноса помињемо 22. новембра 1944. године, дан када је слободарски народ наше општине у револуционарном заносу изборио сопствено ослобођење. У периоду ратне драме 1941-1945. године наш крај је дао велики допринос народнослободилачкој

борби и револуцији, а смрћу храбрих у борбама, на губилиштима и логорима фашизма пао је велики број његових синова и кћери - рекао је Раде Греговић и истакао да нам, подсећајући се на те славне тренутке из прошlosti, и на свијетле ликове које је изњедрила наша револуција, остаје стаљна обавеза да се дужном пажњом и пијететом односим према тим трајним симболима и приједностима.

Говорећи о садашњем времену великих искушења и нараслих подела, због којих разлога за бригу има напретек, Раде Греговић је нагласио да Дан општине и дан ослобођења, обавезује на оптимизам и потребу да сумирајмо до сада урађено и да на нов начин и храбро кренемо даље.

У наставку свечане сједнице

изведен је пригодан културно-умјетнички програм.

Поводом Dana општине у спомен дому „Црвена комуна“ је отворена изложба старих фотографија под називом „Из петровачких албума“, а увече је женска вокална група „Хармонија“ свечаним концертом у сали „Зета-филма“ обиљежила 15 година рада.

Програм свечаности поводом Dana општине завршен је у понедељак 23. новембра промоцијом књиге „Дјела“ Антуна Којевића у Модерној галерији коју је организовала градска библиотека. О дјелу Антуна Којевића на промоцији су говорили проф. др Злато Бојовић и професор Божена Јелашин.

(Општина на 2. и 3. страни)

• ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“ БИЉАНА ВУКЧЕВИЋ, ДИРЕКТОР ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША“: ШКОЛА ДАЈЕ, АЛИ И ТРАЖИ

(СТРАНЕ 9. И 10.)

• ЈУГОСЛОВЕНСКО СТРУЧНО ТАКМИЧЕЊЕ УГОСТИЉЕВА УГОСТИЉЕВИ ЗЛАТА ВРИЈЕДНИ

(СТРАНА 7.)

• ПРИЧЕ СТАРИХ КИНЕМАТОГРАФА РАДОСЛАВ РОТКОВИЋ:

ДОКУМЕНТ О ВРЕМЕНИУ (СТРАНЕ 12. И 13.)

• ЧЕДО ВУКОВИЋ:

ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ

(СТРАНЕ 12. И 13.)

СВОЈИМ ЧИТАОЦИМА ЧЕСТИТАМО 22. НОВЕМБРА

У
ОВОМ
БРОЈУ

СВЕЧАНА СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ПОВОДОМ ДАНА ОПШТИНЕ 22. НОВЕМБРА

КРАБРО И НА

Свечаном сједници одржаном 22. новембра у сали „Зетафилма“ Скупштина општине је обиљежила 54. године јародславне Бокељске ударне но-ослободилачке Будве, бригаде ослободилице мину. На почетку оадата дужна том ћутањ-хвалност свим пошта и умрлим борцима погинулим ободу овог краја и ма зан живот наших грађана. Сједници су присуствовали и Владимир Мировић, министар туризма у Влади Црне Горе, Јуви Јунчай, министар за заштиту етничких и националних мањина у Влади Црне Горе, Иван Кустудија, секретар Републичког СУБНОР-а Црне Горе, књижевник академик Чедо Вуковић, представници Војске Југославије и делегације суседних градова и општина. Поводом Дана општине телеграме и

титке упутили су предсједник Републике Црне Горе Мило Ђукановић, предсједник Скупштине Републике Црне Горе Светозар Маровић, командант Флоте контраадмирал Миливоје Павловић, министар унутрашњих послова у Влади Црне Горе Вукашин Марашић, директор Црногорског народног позоришта Бранислав Мићуновић и више представника општина, предузећа и спорских клубова. Телеграме је на свечаној сједници прочитала секретар Скупштине општине Горан Орлић.

На свечаној сједници поводом Дана општине говорио је предсједник Општине Будва Раде Греговић.

- Са дужним пјететом и осјећањем поноса помињемо 22. новембар 1944. године, дан када је слободарски народ наше општине у револуционарном заносу избрисан сопствено ослобођење.

Слободарска и визионарска традиција наших људи упућује на то да наш крај никад није падао у искушења у дилеме да препозна своје боље сјутра, без обзира на околности, услове у вријеме у којима се одређивала његова судбина - рекао је предсједник Општине Раде Греговић, поздрављајући присутне и честитајући им Дан општине, и пожелевши одборницима Скупштине општине успјешне активности, борцима народно-ослободилачког рата дуг живот и добро здравље, а драгим гостима пријатан боравак и лијепо дружење у Будви, граду пријатељства и љубави. - У периоду ратне драме 1941 - 1945. године наш крај је дао велики допринос народно-ослободилачкој борби и револуцији. Смрћу храбрих у борбама на губилицама и логорима фашизма пао је велики број његових синова и кћери.

Предани отаџбини и идеалима револуције, непоколебљиво ујерени у срећну будућност, они су олтару домовине дарivali своју младост. Пут кроз борбу био је инспирација за прави људски живот, за живот у слободи, а он је једино могао бити остварен жртвама и страдањима. Подсећајући на те славне тренутке из историјске прошлости и на свијетле ликове које је изњедрила наша револуција, од којих су многи уградили своје животе у темеље слободе, остаје нам стална обавеза да се дужном пажњом и пјететом односимо према тим трајним симболима и вриједностима.

Законитостима друштвеног развоја садашње и будуће генерације су стално пред испитима зрелости и судом историје. Прије садашње је вријеме великих искушења, вријеме нараслих подјела, призывање авети

прошлости, неодмјерених изјава и непримјерене борбе за власт. Чињеница је да је наша криза кулминирала до неслучених размјера, да нам пријети економски колапс. Међународна заједница најављује нове казнене мјере и наставак изолације. Уместо да смо цивилизацијски, економски, политички и културно дио Европе, којој припадамо географски и историјски, ми смо постали мрачна зона на коју се ушире престом. Иако разлога за бригу има напретек, да нашнији дан нас обавезује на оптимизам и потребу да сумирамо до сада урађено и да на нов начин и храбро кренемо даље.

Будва данас спада у ред најразвијенијих општина у Југославији, туристички центар са преко 12 хиљада кревета у хотелима и туристичким насељима високе категорије, са преко 40 хиљада кревета у домаћој радионици, са око шест хиљада мјesta у аутокамповима и око седам хиљада кревета у објектима одмаралишног типа. Будва је подручје са могућностима најатрактивније туристичке понуде чији су врх садржаји хотела Светог Стефана и Милочера који су у свијету познати и признати.

То је подручје обновљених културно-историјских и сакралних споменика. Подручје са развијеном мрежом објеката здравства, школства, културе и спорта. Подручје са високим нивоом опремљености садржајима урбане инфраструктуре. Град са устаљеном сајамском традицијом и сајамским манифестијама. Град са осмишљеним фестивалским пројектима: Град театар као и највећи југословенски позоришни фестивал, члан Института за медитеранско позориште у Мадриду, интернационал-

РАДНО ПРЕДСЈЕДНИШТВО СВЕЧАНЕ СЈЕДНИЦЕ: Ева Митровић, Драјан Дулешић, Раде Греговић и Горан Орлић

УЧЕСНИЦИ И ГОСТИ СВЕЧАНЕ СЈЕДНИЦЕ

ИЗЛОЖБА СТАРИХ ФОТОГРАФИЈА У СПОМЕН ДОМУ „ЦРВЕНА КОМУНА“

СЛИКЕ ПРОШЛОГ ВРЕМЕНА

•Фотографије „Из петровачких албума“ драгоценјена документација о времену с краја 19. и из прве половине овог вијека

Оно што није забиљежено као да никада није ни постојало, јер се допусти времену да га неумитно избрише из сјећања. Стога је свака забиљешка из прошлости једног краја драгоценјена амалија која се са поносом предаје будућим поколењима како би самосвјест о бићу свога краја и народа постали дубоки коријени и како

би из њих крошића и гранала стабла проридући кроз вријеме у нове будуће деценије и хранећи тако духовношћу својих предака нас и оне који ће тек доћи. Значај биљеџења најбоље потврђује књижевно дело Стефана Митрова Јубишића који је усмене легенде овога краја преточио у своје приповести, чиме је Паштрови-

ћима, њиховим обичајима и наравима, занавијек обезбиједио трајно место у свеукупној литератури нашега језика. И ово биљеџењеphoto алатом на један други начин говори о богатој прошлости овог краја.

Овако је значај биљеџења ријечу књижевника и фотографијом повезала и образложила мотиве организовања изложбе „Из петровачких албума“ 22. новембра у Спомен дому „Црвена комуна“ аутор изложбе Бранка Павловић.

-Просвјеђени људи Петровића Медини, Субићи, Греговићи, Перазићи, Вуковићи и други, који су путовали по свијету не да би прекратили своју доколицу, већ да нешто ново до знали, научили и прихваћено донијели у Паштровиће, донијели су и foto апарат како би на тај начин биљежили вријеме у коме су живјели и стварали рекла је Бранка Павловић и нагласила да захваљујући

њиховој потреби да иду у корак са развојем свијета ми данас имамо богату документацију о једном времену које би без ових забиљежака занавијек било изbrisano.

У оквиру изложбе „Из петровачких албума“ изложene су фотографије појединача, породица, друштава, организација соколског друштва, трезвени младежи, КУД „Приморје“, ћаћака првих школа, зграда, народних ношњи, грађанске одјеће, обичаја, свадби... све углавном с краја 19. и из прве половине овог вијека, мада има и неких послијератних фотографija.

Захваљујући породицама које су уступиле фотографије за ову изложбу и свима који су помогли у њеној организацији, Бранка Павловић је изразила наду да ће ова изложба постати албум минулог Петровића који ће се чувати као светиња, или и постати репрезентативни културни сувенир овог града.

Један од првих послијератних снимака Паштровића

ТЕЛЕГРАМИ

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БУДВА

- господину РАДУ ГРЕГОВИЋУ, предсједнику

Поводом 22. новембра - Дана ослобођења, свим грађанима Будве, одборницима Скупштине општине и гостима на свечаној сједници, као и Вама лично, упућујем најсрдочније честите.

Будва овај велики датум из своје историје обиљежава са поносом, у вријеме великог демократског преворода Црне Горе. Њени грађани дали су и дају тим процјесима непрочешњиви допринос. Данас Будва може послужити као пример брзог снажења тог великог покрета демократских снага у Црној Гори, у веома кратком периоду од предсједничких до парламентарних избора. Такви примери улијавају оптимизам и отварају реалну наду да ћемо до краја успјети на пројекту економских и демократских реформи, повезивања са европским окружењем и демократским свијетом и враћања државног достојанства Црној Гори у оквиру заједничке државе. Са својим природним, туристичким, културним и интелектуалним потенцијалима, Будва има у томе своје посебно место и улогу. Тај пут којим данас успјешно и одлучно корача Република, пут је и за очување и будућност Савезне Републике Југославије.

Са вјером у боље дане за све наше људе, за нашу Црну Гору и Југославију, још једном Вам честитам празник и упућујем срдочне поздраве.

Подгорица, 21.11.1998. г.

Мило Ђукановић, с.р.

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ БУДВА

- предсједник РАДЕ ГРЕГОВИЋ - БУДВА

Поводом 22. новембра - Дана ослобођења, свим грађанима Будве, одборницима Скупштине општине и најсрдочније честитам празник.

Захваљујем на позиву, или због преузетих обавеза најесам у прилици да лично присуствујем за мене тако значајној свечаности поводом Дана Будве, С поштовањем.

Подгорица, 21.11.1998.

Светозар Маровић, с.р.

У име припадника Флоте и своје лично, најсрдочније
Вам честитам Дан Општине - 22. новембар.

Желим Вам пуно успеха у привредном и укулном
развоју, а за добробит свих грађана Општине.

Командант
контраадмирал Миливоје Павловић

СВЕЧАНА СЈЕДНИЦА СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ ПОВОДОМ ДАНА ОПШТИНЕ 22. НОВЕМБРА

НОВ НАЧИН ДАЉЕ

ног је карактера и прави најзначајнија позоришна забивања југословенског и европског глумишта, и Медитерански музички фестивал, велики сценско музички спектакл који окупља ауторе и извођаче земља Медитерана. Град који је поносан на своју кандидатуру за Медитеранске спортске игре 2005. године.

Будва је подручје са огромним развојним потенцијалима које је природа несебично даривала. Туризам као својеврсна синтеза хетерогених дјелатности различитих привредних грана и разнородних друштвених облика дјеловања, по економским параметрима који га карактеришу заузима доминантно место у привредној структури општине Будва. Његов даљи развој је даљи оријентир и пројекција укупног друштвено-економског развоја. У времену када туризам постаје једна

од водећих свјетских индустрија и када туристички промет биљежи годишњу стопу раста од 4,5%, ситуација у којој се налази туристичка привреда Црне Горе и општине Будва јако зајрњава.

Привредно-политичка ситуација посебно оптерећује амбијент пословања туристичко угоститељске привреде:

-такозвани спољни зид санкција још увијек је на снази, а то значи да је наша земља још увијек онемогућен повољан приступ на инострано тржиште, као робе, тако и услуге,

-онемогућен је приступ међународним финансијским институцијама што за привреду каква је наша значи не само стагнацију, него и назадовање,

-у условима лошег пословања привреде мало средстава се може издвојити за пропагандне сврхе што пр

едставља хендикеп за агресивнији наступ на међународном тржишту са кога већ више година одсуствујемо,

-драстично смањен број иностраних гостију, скраћење трајања ефективне туристичке сезоне, немогућност најужијег инвестиционог одржавања хотелских капацитета, осјетан пад друштвеног стандарда и смањење куповне моћи домаћих туриста, додатно утичу на квалитет туристичке понуде и финансиске ефekte њеног пословања.

На ова питања која су за нас од посебног интереса нећемо шире елаборирати на данашњој свечаној сједници-она ће бити предмет наших редовних скупштинских засиједања.

Говорећи о наредним задацима предсједник Општине је истакао да су убрзане демократске и економске реформе, приватизација и праведну приватизацију, не као циљ, него као средство за повећање друштвеног производа а тиме и животног стандарда грађана.

Утиче би се створила изванредна основа да се убрзано наставе даљи развојни трендови у правцу сигурног,

просперитетног, економског, туристичког, културног и срећеопштег развоја наше општине. Таквом програмском оријентацијом и њеном досједном реализацијом обезбиједиће се услови да наша општина не само задржи, већ на далеко квалитетнији начин прошири статус туристичке метрополе као центар сајамских конгресних, информатичких, културних, музичких и спортских манифестија.

Подручје опредијењено као туристичка дестинација високог нивоа недвосmisлено у својој понуди мора обезбиједити све поменуте квалитете. Успјешно провођење процеса приватизације омогућиће ефикасно укапање наше привреде у међународне економске токове, прилив иностраног капитала, нови инвестициони циклус, нове капацитете и привредне стандарде-рекаје је

предсједник Општине Раде Грегорић на Свечаној сједници Скупштине општине и нагласио да нам остаје трајна обавеза да Дан општине дочекујемо са новим побједама, позитивним резултатима који ће прокимати цјелокупно друштвено и привредно ткиво што ће до-приносити свеколиком напретку, општем благостању и личној срећи.

Послједије првог дијела Свечане сједнице Скупштине општине изведен је пригодан културно-умјетнички програм у коме су учествовали: хор Школе за основно музичко образовање, ученице школе Грана Ђикановић и Милица Вукотић, студенти глуме Никола Перешић и Дејан Иванић, клапе „Бокељи“ и „Бокељски морнари“, плесна група „Модест“ из Тивта и културно-умјетничко друштво „Његош“ из Цетиња.

В.М.СТАНИШИЋ

КЛАПА „БОКЕЉСКИ МОРНАРИ“

КУД „ЛОВБЕН“

НАША ЖЕНСКА ВОКАЛНА ГРУПА ОБИЉЕЖИЛА 15 ГОДИНА РАДА

ЈУБИЛЕЈ „ХАРМОНИЈЕ“

Свечаним концертом у сали „Зета-филма“ женска вокална група „Хармонија“ је 22. новембра прославила и Дан општине и 15. годишњицу свог постојања и рада, 15 година током којих је постала нераздвојни дио културне

туристичке понуде Будве. То доказују бројни самостални концерти, гостовања у земљи и иностранству, учешће на бројни промоције, манифестацијама, фестивалима... Разноврсним репертоаром (приморски мелос, компо-

зије старих мајстора, хорске арије из популарних опера, стараградске пјесме, извorne народне пјесме и забавне мелодије), спајањем младости и искуства, љепоте и зрелости, „Хармонија“ је доспјела до свог 15. рођендана и свечаног концерта тим поводом.

Поред „Хармоније“ на свечаном концерту наступили су као гости остале клапе с Приморја: „Бокељи“ из Херцег-Новог, „Карампања“ из Котора, женска клапа „Алкима“ из Котора, „Јадран“ из Тивта, „Бокељски морнари“ из Котора, женска клапа „Бисернице Боке“ из Котора, и „Стари капетан“ из Херцег-Новог. Гост у програму је био и Слободан Марушић, првак Црногорског народног позоришта.

Поводом 15 година рада „Хармоније“ је додијелила више плакета и захвалница организацијама и појединцима, као и својим садашњим и ранијим члановима.

Плакете „Хармоније“ су додијелене Општини Будва, Јадранском сајму ДД, Јавном предузећу за управљање морским добротом Црне Горе, „Монтенегроекспресу“, ХТП „Будванска ривијера“, Спомен дому „Црвена комуна“, Школи за основно музичко образовање, академику Чеду Вуковићу, Миодрагу Вугделићу, Јиву Арменку, Братиславу Бату Коколу, Владу Беговићу, Дану Адронићу и ранијим чланцима групе Вери Бра-

дић, Назији Бенић, Ксенији Николић, Љиљији Барац, Ранкији Перуновић и Даници Томић. Садашње чланице „Хармоније“ су, зависно од година проведених у групи, добиле златне, сребрне и бронзане плакете. Златне плакете су добиле Марија Шумић, Бисерка Богојић, Весна Миловић и Мирјана Пајовић, сребрне Јадранка Узелац, Душица Вугделић и Ирена

Радоњић, а бронзане плакете Сенада Лековић, Маја Јовановић, Јелена Бубања, Регина Ђурић, Ана Никезић и Марија Мартић. Захвалице су добили: „Меркур“, ЈП „Информативни центар“, Телевизија Будва, ЈУ Градтеатар, Градска музика, ТВ Црне Горе, „Зета-филм“, „Монтенегробанка“, средња школа „Данило Киш“, спомен дом „Режевићи“, ансамбл „Стари капетан“, клапе „Бисернице Боке“, „Алкима“, „Бокељи“, „Јадран“, „Бокељски морнари“ и „Карампања“, и појединци Душко Љијешавић, Нино Дабовић, Јанко Ражнатовић, Ратко Вукчевић, Душко Мартиновић, Драган Цвијовић, Ранко Павићевић, Сандра Радуловић, Бањо Вукчевић, Ружа Војиновић и Миле Тодоровић.

Народни хор „Хармоније“

СПОМЕН ДОМ РЕЖЕВИЋИ

ИЗЛОЖБА КТОРОРСКИХ СЛИКАРА

• Поводом 54. годишњице ослобођења општине и двије године постојања јавне установе Спомен дом Режевићи отворена изложба 14 чланова Удружења ликовних и примејењених умјетника Котора

Уочи Дана општине 22. новембра у галерији Спомен дома Режевићи 19. новембра је отворена изложба 14 чланова Удружења ликовних и примејењених умјетника Котора чији су аутори предсједник Удружења Славко Мандић и пјесник и публициста Дубравка Јовановић. Изложба је организована поводом обиљежавања 54. годишњице ослобођења наше општине и двије године рада јавне установе Спомен дом Режевићи. Двије године овог здана, задужбине некадашње основне школе у новом руку, које су, како је на почетку свечаног отварања изложбе рекла директор ове установе Оливера Франовић, пуне успјелих вечери, изложби, концерата, научног рада.

Изложбу каторских сликара отворио је предсједник Општине Котор Никола Коњевић. Он је изразио задовољство што ликовни и примејењени умјетници Котора излажу у Режевићима, у Паштровићима, где се налазе бројни и значајни културно-историјски споменици.

Спомен дому „Црвена комуна“ Школи за основно музичко образовање, академику Чеду Вуковићу, Миодрагу Вугделићу, Јиву Арменку, Братиславу Бату Коколу, Владу Беговићу, Дану Адронићу и ранијим чланцима групе Вери Бра-

ХАРМОНИЈА

ЈУБИЛЕЈИ

СКУПШТИНА ОПШТИНСКЕ ПОДРУЖНИЦЕ РАТНИХ ДОБРОВОЉАЦА 1912 - 1918. ГОДИНЕ, ЊИХОВИХ ПОТОМАКА И ПОШТОВАЛАЦА

ПАТРИОТИЗАМ И ХРАБРОСТ ЗА НЕЗАБОРАВ

- Прикупљено добра документа и грађе о добровољцима
- Тражиће се повраћај нереализованих права добровољца на земљиште или обвезнице
- Наш крај је дао највише добровољца и то треба достојно обиљежити
- Иницијатива да Општина званично обиљежава 8. новембра, дан када је Будва ослобођена 1918. године

Скупштина Општинске подружнице ратних добровољаца 1912-1918. године, њихових потомака и поштовалаца, одржана 4. новембра, усвојила је извештај о раду за период 1995-1998. године, програм рада за период 1998-2002. године и изабрала руководство подружнице. Сједници Скупштине су присуствовали и Раде Напрта, потпредсједник Централне управе Удружења ратних добровољаца 1912 - 1918, њихових потомака и поштовалаца Београд, представник Општине Будва Зоран Драговић и Бранко Ђурић, потпредсједник Подружнице ратних добровољаца 1913-1918. године, њихових потомака и поштовалаца Грбље. На почетку рада Скупштина је минутом ћутања одала пошту првом предсједнику Подружнице Владу Франети, и члановима Љуки Перазићу Милану Кљајићу и Драгомиру Ђуровићу који су преминули између двије сједнице.

- Са пјијететом се клањамо сјенима дивјунака великих дагађаја од 1912-1918. године, дивећи се њиховим дјелима и њиховом јунаштву. Тај елан и њихова љубав према отаџбини понижели су их из борбе у борбу, из ропства у славу, доносећи слободу за којом свако од нас жуди. Зато ми, њихови синови, унуци и поштоваоци не смијемо заборавити да је наша отаџбина изграђена на костима тих дивјунака који су мирно, храбро и стојички пали за слободу и част нације - рекао је, поздрављајући рад Скупштине, Раде Напрта, наглашавајући да примјер ратних добровољаца 1912-1918. треба да нам да моралне снаге да истражијемо у очувању наше слободе и мира, данас када нови свјетски поредак жећели прекрајање наше отаџбине.

- Данас у овом крају, практично, нема човјека који нема неког свог претка који није оставио траг у овом времену историјских збијања када се кројила судбина нашег словенског православног народа. Од укупно 6000 становника 1000 су били добровољци, па је питање да

ли је било краја који је више дао, и да ли је овај крај могао више дати него што је даје - ријечи су Зорана Драговића који је, у име предсједника Општине и Општине Будва, поздравио учеснике Скупштине.

Драговић је подржао опредјељење Подружнице да се на достојан начин одужио ратним добровољцима, да свако име, сваки дагађај десобије своје место, да ништа не буде

ријала, јер је ту некад био једини аустријски логор на овом подручју. То је био логор са заробљеним српским војницима који су масовно умирали од болести које је то вријеме доносило и ту сигурно има остатака масовних гробница. Прије десетак година, подсјетио је Драговић, постојала је иницијатива да се то место обиљежи, али није реализована. Сада треба истражијати да се ту по-

жилице послије смрти предсједника Влада Франете. Он је посебно нагласио значај формирања подружнице у Будви, њене резултате у изради списка добровољца и архивским истраживањима, и наредне задатке.

Програмом рада за период 1998-2002. године предвиђено је да се Подружница преко Удружења закаже за укидање рјешења Владе ФНРЈ из 1947. го-

дине којим је забрањен рад Савеза ратних добровољаца 1912 -

ВЛАСТ ЋУТИ О ВРАЋАЊУ ИМОВИНЕ

- Централна управа удружења ратних добровољаца 1912-1918. године, њихових потомака и поштовалаца, упутила је више аката републичким и савезним органима, писали смо и предсједницима република и влада (Југославије, Србије и Црне Горе) и министрима, али нијесу нашли за сходно да та питања ставе на дневни ред, нити да нас приме - рекао је Раде Напрта и истакао да је ту проблем и да док се тако ћути нема враћања земље ни у Панчевачком рату, ни у осталим ратовима у Војводини. - Треба да се повуче срамни закон из 1947. године и да се донесе нови закон по коме ће се та имовина добровољаца дати потомцима по право и бочној линији.

1918. и конфискована њихова имовина, и да се донесу законски прописи о повраћају или обештећењу нереализованих права ратних добровољаца по основу добијених добровољачких земља или обвезница зајам. Наставије се рад на прикупљању грађе о добровољцима, а послије прикупљања комплетне документације израдије се тачан списак, написати и издати споменица, монографија и друге публикације о добровољцима.

- Половином септембра ове године навршило се тачно 80 година од почетка пробоја Солунског фронта, који је довео до ослобођења и уједињења свих југословенских народа, веома убрзо процес распадања Аустро-Угарске и помогао убрзаном завршетку Првог свјетског рата - рекао је Ивановић истичући да је на почетку I свјетског рата било тешко и претпоставити да ће простор Солуна постати значајан центар војничких и политичких дogađaja који ће ући у историју ратовања по примјеру јунаштва, моралности и успјешног командовања.

Подружница треба да стално води бригу о споменицима и спомен-обиљежјима, да их одржава и оцијени потребу подизања споменика добровољцима у нашој средини. Поред тога, сматра се да некој улици, тргу, јавном објекту или установи, треба дати име које подсећа на наше добровољце. Одбор Подружнице сваке године доносиће програм, прославе крсне славе Митровдана, која је установљена у знак сjećanja на Митровдан, 8. новембра 1918. године када је српска војска ослободила Будву.

- Морам признати, с обзиром да сам и ја као млади партизан учествовао у народно-ослободилачком рату, да је наш покрет заборавио оно што су наши ћедови и праћедови радили и за што су се борили, и за што су оставили кости широм Југославије и ван ње. Вријеме је најбољи судија и ми смо се данас окупили да дамо дужну пушту тим нашим ћедовима и праћедовима који су били заиста први родољуби и, што бих посебно подвикао, у то вријеме они се нијесу дијелили. Тај покрет патриотизма је био јединствен и једини циљ је био да се ослободи земља - рекао је у расправи о извјештају и програму рада др Мирослав Лукетић, наглашавајући да је сада на потомцима да, колико могу, валоризују тај период и дају му право место у историји. Он је предложио да се у будућем завичајном музеју обавезно нађе адекватан простор и I и II балкански рат и I свјетски рат, као и да се за подручје Будве, Маина и Брајића, одакле је било пуно добровољаца, подигну одговарајућа спомен обиљежја каквих има више у Паштровићима.

Гаврило Руцковић, преводилац у Паризу, син недавно преминулог Мила Руцковића, који је најдуже живио од наших добровољаца, обећао је да ће помоћи да се о раду подружнице сазна што више и у иностранству јер је мала корист ако о томе знамо само ми.

Потпредсједник Подружнице ратних добровољаца 1912-1918. њихових потомака и поштовалаца Грбље, Бранко Ђурић је поздравио рад Скупштине, изражавајући наду да ће се и у Будви и у Грбљу у рад подружнице ратних добровољаца укључивати све више људи јер се ради о једном часном послу.

Скупштина Општинске подружнице ратних добровољаца 1912-1918. године њихових потомака и поштовалаца је изабрала нови одбор подружнице, а за предсједника је изабран Марко Ивановић.

В. М. СТАНИШИЋ

ИНИЦИЈАТИВЕ

МИТРОВДАН - ДАН ОПШТИНЕ

Лијепо је што ће Подружница организовати обиљежавање 8. новембра, али по свему то мора бити државна прослава и Општина се не смије дистанцирати од тога. Хиљаду људи из наше општине је учествовало у том покрету за ослобођење. Митровдан је дан када је наша општина послије толико вјекова дочекала слободу и њега треба да слави општина, цио народ, а не само потомци добровољаца - рекао је у расправи на Скупштини Подружнице др Мирослав Лукетић, наглашавајући да постоји сви разлоги да се упути апел Скупштине општине Будва да размотри могућност званичног обиљежавања 8. новембра. - Пуно наших људи је дало животе за ту слободу и ми то морамо ћитити, бранити и истицати.

У образложену своје иницијативе др Лукетић је рекао да Општина може одлучити да ли ће Митровдан обиљежавати сваке, или сваке пете године, али, ове године се навршава 80 година и то треба обиљежити.

Лазар Борета сматра да се о Дану општине не може одлучивати већином гласова одборника, него да о томе треба да одлучи народ на референдуму, а свакако више има разлога да Дан општине Будва буде 8. новембра, него 22. новембра, јер је 1918. године Будва ослобођена послије више од 500 година окупације, а 1944. године послије непуне четири године.

Марко Ивановић је предложио да се прихвати иницијатива да се 8. новембра обиљежава као Дан општине Будва, јер за то нема погоднијег датума од 8. новембра 1918. године. О томе се, вјероватно, неће одмах одлучити, али ће доћи вријеме и за то, рекао је Ивановић.

изостављено, јер нема веће неправде него некога заборавити. Он је у том смислу предложио да Подружница иницира постављање спомен-обиљежја у Цамоњином долу у Буљарици, где се досконалаја налазило стварите грађевинског мае-

стви спомен-обиљежје, а не некакав комерцијални објекат, и у томе ће сигурно помоћи и Општина Будва.

О раду Подружнице у протекле три године говорио је Марко Ивановић, досадашњи секретар који је и руковођио радом Подру-

ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ ОСЛОБОЂЕЊА БУДВЕ 1918. ГОДИНЕ

ВИЈЕНАЦ НА СПОМЕН ПЛОЧУ ОСЛОБОДИОЦIMA

Поводом 80. године од 8. новембра 1918. године када је Будва ослобођена од вишејековне түђинске власти, делегација Општинског одбора Српске народне странке на челу са савезним послаником Николом Мештровићем положила је вијенац на спомен плочу изнад улаза у Стари град. Ову спомен плочу је поставила Општина будванска 1931. године „на успомену доласка храбре и побједноносне српске војске која послије јуначких побједа ослободила Будву на Митровдан 8. новембра 1918. године“.

У Општинском одбору Српске народне странке која је и раније обиљежавала овај датум, сматрају да је то најзначајнији дан у историји Будве и треба да се као такав слави, не негирајући, истовремено, остале дане ослобођења.

АКТУЕЛНОСТИ

ХОТЕЛСКО ТУРИСТИЧКО ПРЕДУЗЕЋЕ „МИЛОЧЕР“ ИЗМЕЂУ ДВИЈЕ СЕЗОНЕ

МОГЛО ЈЕ И БОЉЕ

- Оријентација да се ради читаве године - положила испит
- Успјела трансформација синдикалног одмаралишта у комерцијални хотел
- Протеклу сезону „скресали“ догађаји на Косову и у Русији

Већ неколико година у туристичкој понуди на нашој ривијери све је чешће „у оптијају“, и све теже заobilазно, хотелско-туристичко предузеће „Милочер“ са своја два хотела - „Панорама“ у Бечићима и „Краљичином плажом“ у Милочеру. Раније је то било мало другачије: одмаралиште „13. мај“ и вила „Милочер“, прво одмаралиште Савезног секретаријата унутрашњих послова, а друго државни хотел - вила дата у закуп ХТП „Будванска ривијера“. Промјене, не само имена, су наступиле прије три године када је Влада Црне Горе основала ХТП „Милочер“, као предузеће с државним капиталом на комерцијалној основи.

- Протекле четири године, у којима смо се успјешно трансформисали од класичног одмаралишта до комерцијалног туристичко-угоститељског објекта, позитивно смо пословали - каже на почетку разговора Вељко Кнежевић, генерални директор ХТП „Милочер“ и истиче да трансформација није била једноставна јер је, на пример, „13. мај“ 18 година био објекат затвореног типа чиме је створено својеврсно идеолошко наслеђе, које се није могло преко ноћи избрисати пуком промјеном имени у „Панорама“ - Одмах смо одлучили да радимо читаве године, односно да објекти затверимо само један мјесец и то у новембру. Објекти се тако најбоље чувају, не пропадају, особље, практично, стално ради. Важио је да смо тако навикили тржиште да стално радимо. Идеја да радимо читаве године има упориште у захтјевима

ОРИЈЕНТАЦИЈА ХТП „МИЛОЧЕР“
ЈЕ ДА РАДИ ЦИЈЕЛЕ ГОДИНЕ.
Вељко Кнежевић

клијентеле, јер је наша циљна група спортисти и припреме спортских екипа. Овде су, на пример, на припремама биле све познатије кошаркашке екипе. Изградњом спортеске хале у Будви створени су изванредни услови за спортски туризам и ми то користимо.

Циљна група ХТП „Милочер“ су и индивидуални гости и пензионери, али њихова плаћежна моћ је слабија, па то није моголо тржишно профи. Но, надају се у ХТП „Милочер“, добиће бољи дани и за те туристе који ће бити добродошли у нашој земљи доћи бољи дани и за туризам.

Зимску сезону у хотелу „Панорама“ обиљежиће, иначе, специјална школа Министарства унутрашњих послова Црне Горе која ће трајати до априла, а као и сваке године, традиционално, хотели „Панорама“ и „Краљичина плажа“ организоваће свечани дочек Нове године. В.М.С.

више. Приоритетна потреба је базен с чим би се, наглашава Вељко Кнежевић, стекли услови да могу квалитетно радити цијеле године.

Иако је оријентација ХТП „Милочер“ да ради читаве године, ипак се главни промет одвија у љетњој сезони. Ова је ове године, и не само овде, била слабија од очекивања. У „Панорами“ и „Краљичиној плажи“, који имају укупно 376 кревета, остварено је 28.286 ноћења: домаћих 20.868 (74%) и страних 7.418 (26%), међу којима су били најбројнији Руси. Капацитети су овог јељета коришћени 100 одсто, али је у исто вријeme прошле године било много боље јер је искоришћеност капацитета у љетњим мјесецима била 123%.

Сезону смо завршили успјешно, иако не баш према очекивањима. Проблеми на Косову су се одразили и на домаће и на инострано тржиште, а планове су нам дosta пореметили и догађаји у Русији пред крај сезоне је обзиром да су нам Руси главни страни туристи и остварују 80% иностраних ноћења - каже Кнежевић, резимирајући да је протекла сезона могла бити и боља и изражавајући наду да ће стабилизацијом прилика у нашој земљи доћи бољи дани и за туризам.

Зимску сезону у хотелу „Панорама“ обиљежиће, иначе, специјална школа Министарства унутрашњих послова Црне Горе која ће трајати до априла, а као и сваке године, традиционално, хотели „Панорама“ и „Краљичина плажа“ организоваће свечани дочек Нове године. В.М.С.

свјетском тржишту.

Овај поступак може се, по ријечима Ива Арменка, назвати почетком приватизације у „Будванској ривијери“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

реконструкцији. Највећи је резултат у хотелу „Милочер“ који је продајен у један број реалних хотела, а највише у хотелу „Маестрал“ у Милочеру који је реконструкцијом био урађен по највишим светским стандардима и био први хотел у Црној Гори са пет звјездica.

- Мотиви за овакву одлуку Управног одбора и пословод-

ства били су вишеструки - каže Иво Арменко, генерални директор ХТП „Будванска ривијера“. - Прије свега, ови највећи ванпансионарски објекти посљедњих година се тешко носе са конкуренцијом у граду, па се билоје прилично лоши финансиски резултати. Зато смо одлучили продајом ових објеката дојемо до квалитетних извора финансирања и та средства уложимо у наше основне хотелске капаците са којима конкурисмо и на домаћем и на иностраном

АКТУЕЛНОСТИ

ЈУГОСЛОВЕНСКО СТРУЧНО ТАКМИЧЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ РАДНИКА

УГОСТИТЕЉИ ЗЛАТА ВРИЈЕДНИ

● ТУРЈУГ, југословенско стручно такмичење туристичких радника, одржано од 22. до 24. октобра 1998. године у Брњачкој Бањи. „Будванска ривијера” у генералном пласману заузела треће место, са деветнаест златних медаља и два златна пехара, шест сребрних и једном бронзаном медаљом. У овом броју „Приморских новина” објављујемо утиске директора сектора за угостињство и хотелијерство Љуба Лијешевића и једног броја добитника златних медаља и пехара.

ЉУБО ЛИЈЕШЕВИЋ:

ДЕФИЦИТ КАДРОВА

- С обзиром на јаку конкуренцију, слободно могу рећи да смо задовољни пласманом наших радника који су, између 150 екипа са око 1000 учесника из цијеле Југославије, заузели високо треће место. Ово такмичење се одржава сваке друге године, први пут организовано 1996. године у Херцег Новом. Надамо се да ће 2000. године Будва имати статус организатора.

„Будванска ривијера“ је наступила са 45 учесника у тринаест од укупно петнаест дисциплина: припрема класичног јела као експоната, припрема слатког јела као експоната, постављање и аранжирање стола, пекарски производи као експонати, припрема националног менија по сопственом избору, послуживање националног менија, припремање туристичког менија по сопственом избору, послуживање туристичког менија по сопственом избору, припремање јела пред гостом, припремање мијешаних плаћа, изложбени салатар, спремање и аранжирање двокреветне собе, пословљање турристичке агенције, туристичко вођење.

У свакој дисциплини, осим у четвртој и једанаестој, имали смо најмање једног учесника. Треба нагласити да смо резултате постигли са људима који су временски дуго у угостињству и имају богато искуство.

Због опште привредне кризе ни „Будванска ривијера“ не улаже у оснаправљавање, специјализацију и унапређивање младог радног кадра. Дефицит кадрова је посебно изражен у задњих десетак година нарочито у угостињевским струккама као што су кувари, конобари, и посластичари. С обзиром да је у Будви туризам приоритетна дјелатност, морало би се нешто урадити у вези с тим. Међутим, кадровска политика у оквиру фирмe је у рукама генералног директора и то питање би требало препустити њему и његовим радницима. Угостињство се не може научити за пет до десет дана на неком семинару јер оно је, чак, и суптилније од других наука. Задовољији стомак је и наука и уметност. Сматрам, такође да онај који не воли овај посао не би смio да се приhvата дужности у ње-

му, јер поједностављавање услуга и неодговорност према госту доводи до умањивања туристичког реномеа нашег подручја. Данас се мало ради на плану развоја Црне Горе као туристичке дестинације. Нема нових инвестиција, објекта, самим тим нема ни запошљавања. А без развоја нема ни перспективе. Нажалост, постојећи објекти не задовољавају критеријуме туриста. Ми се више не можемо мјеријати са шпанским и италијанским туристичким тржиштем, па се бојим да ће инострани гости, који су преко агенција уплатили летовање у Будви, доживјети разочарање. Туриста, а посебно страни, тражи за своје паре добру исхрану, смештај и, надасве, добар сервис, што све подразумијева високо стручне кадрове. Зато се и залажем за приватизацију.

„Будванска ривијера“ је наступила са 45 учесника у тринаest од укупно петнаест дисциплина: припрема класичног јела као експоната, припрема слатког јела као експоната, постављање и аранжирање стола, пекарски производи као експонати, припрема националног менија по сопственом избору, послуживање националног менија, припремање туристичког менија по сопственом избору, припремање мијешаних плаћа, изложбени салатар, спремање и аранжирање двокреветне собе, пословљање турристичке агенције, туристичко вођење.

РАДОМИР РАШКОВИЋ, шеф кухиње у ресторану „Катунска трпеза“ - „Меркур“:

КУВАРСТВО ЈЕ КРЕАТИВАН ПОСАО

- На такмичењу сам наступио са колегом Бранком Бањевићем. Добили смо двије златне медаље за јела: „Лангуст-лијеп изглед“ и „телећа леђа“. Признајем да за нас није било битно само учествовати, и да би све, осим златне медаље, доживјели као неуспјех. А с обзиром на јаку конкуренцију и минимум услова које је успјела да обезбиједи „Словенска плажа“, успјели smo у том настојању. Ја већ дуго учествујем на такмичењима од којих бих посебно истакао „Јадранске сусрете '88“ где сам освојио златну плакету. Куварство је осјетљив и педантан посао, нарочито креативан. Погрешан је шаблонски рад, па кувари

увијек треба да мијењају радна мјеста и да се усавршавају. Млади не воле ову професију, и зато се плашим да ће Будва убрзо остати без добрих кувара.

МИЉА ШАНОВИЋ, шеф кухиње у хотелу „Свети Стефан“:

ДА СЕ ВИШЕ АНГАЖУЈУ МЛАДИ

- Драган Кустудић и ја смо добили двије златне медаље за радове „Лангуст-лијеп изглед“ и „зљубљени пар“. Због недовољних материјалних средстава и јаке конкуренције постојала је трупка сумње у успјеху. Ја радим већ 28 година у овом хотелу, а учествovala сам на петнаест такмичења, освојивши увијек по једну медаљу, па је вјероватно све то утицало на мој добар пласман. Све у свему, задовољна сам, или сматрам да је „Будванска ривијера“ могла и боље проби на овом такмичењу које није само корисно већ је и лјепо због континуитета и дружење са колегама из цијеле Југославије. Вољела бих да се у овом послу више ангажују млади људи. Њима је потребна стимулација, али је за сада у нашој фирми не могу добити због тешке финансиске ситуације. Искрено се надам да ће се нешто и промијенити по том питању.

БОРО ЗЕЧЕВИЋ, шеф кухиње у хотелу „Аvala“:

СВАКИ КУВАР ИМА ПО НЕКУДАЈУ

- Освојио сам златну медаљу и пехар у припремању туристичког менија по сопственом избору. Избрао сам потаж од печурки, роловани говеђи филе (на његушки начин), са кромпиром пуњеним кајмаком у облику планине са снијегом, салату од печене папrike, боранију, блитву и као десерт „медијтерански пудинг“. Конкуренција је била јака, посебно домаћини и Београђани. Међутим, мислим да је у коначној одлуци жирија превагу квалитет меса, с обзиром на то да су

се остали углавном одлучили за пилетину на разне начине. Бавим се куварством већ 32 године. Почеко сам у „Светом Стефану“ као ученик, преко дубровачке школе, хотела у Београду (17 година) до „Авале“ у којој радим петнаест година, а последњих седам имам статус шефа кухиње. „Аvala“ је, што се куварства тиче, увијек имала висок реноме, а ја се надам да сам достојно замјенио велике мајсторе. Екипа са којом радим и са којом сам се такмичио у Брњачкој Бањи је одлична. Стални сам учесник свих такмичења из ове струке, а ово ми је трећи пехар за редом на ТУРЈУГ-у. Но, није све у медаљама, већ у дружењу и размјени мишљења и искустава међу колегама.

Кувар је, уствари, умјетник и сваки има по некују. За овај посао битна је љубав, смисао за аранжирање, машта, а takođe је битно и са ким радиш. Што се тиче младих генерација, мислим да има талената, али је образовање и интересовање слабо. Потребна им је пракса, па на такмичења увијек водим младе колеге.

БРАНКО Бањевић, шеф кухиње у ресторану „Фонтана“:

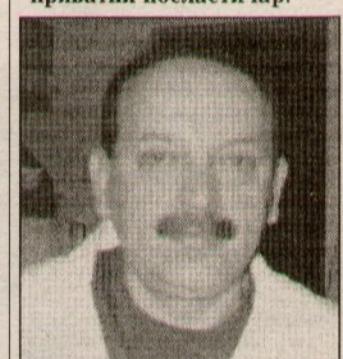
НИКАДА БЕЗ НАГРАДЕ

- Ја сам, заједно са својим учеником Радомиром Раšковићем, освојио златну медаљу за јело „телећа леђа“. Припремали смо се пар дана и очекивали главну награду. У овој струци радим тридесетосам година, учествовао сам на националним, међународним и светским такмичењима, никада без награде, радио у великим хотелима наше земље, а и у Швајцарској, Јемачкој, Француској, био Титов лични кувар, па је искуство учинило своје. Жао ми је што морам да признаам да више нема добрih кувара или, чак, кувара уопште, осим на папиру. За овај посао најбитнија

златне медаље су још освојили: Драган Кустудић- хотел „Свети Стефан“, Тонка Штефковић- хотел „Маестрал“, Милорад Тончев хотел „Свети Стефан“, Лука Радовић- хотел „4 јул“, Миодраг Шољага- хотел „Палас“, Здравко Шљиванчанин- хотел „Палас“, Ристо Рађеновић- хотел „Маестрал“, Марија Капетановић- хотел „Палас“, Веско Ојданин- хотел „Аvala“ и Здравко Вуковић- хотел „Палас“.

је љубав, затим, смисао и, наравно, усавршавање пролажењем кроз различите ресторане.

МОМИР ПАНТЕЛИЋ, приватни посластичар:

ИСКУСТВО СТЕЧЕНО У РАЗНИМ УСЛОВИМА

- Заједно са Радом Јакшићем направио сам двије торте, „свечану“, која врједи три стотине њемачких марака, и торту „бијела рада“. Већи дио посла завршили smo код куће, а припреме су нам трајале три, четири дана. Што се тиче конкуренције, београдски хотели су у посластичарству најјачи. У сваком случају, очекивали смо неку од медаља, а надали се златној. Посластичарством се бавим двадесетседам година, а Раде, чак, тридесетитри. За овај посао битна је, прије свега љубав, затим, таленат, упорност, воља и, наравно, искуство стечено на разним мјестима и условима. Често смо учествовали на „Јадранским сусретима“ и ТУРЈУГ-у. Тренутно не видим свог наследника у овом послу, јер су млађе генерације јако незаинтересоване. И поред тога што смо супруги и ја посластичар, ни моја дјеца неће да се баве прављењем колача.

ДАНИЈЕЛА ПЕРОВИЋ, посластичар у хотелу „Аvala“:

ПРВО ТАКМИЧЕЊЕ

- Заједно са колагама Марком Приболовићем и Здравком Вуковићем сам добила златну медаљу у пословљању посластичарске агенције. Ове дисциплине су релативно једнствене јер за њих не треба нека посебна припрема, нити велика материјална средstva. Иако је било пуно учесника, од којих су Београђани („Метропол“ и „Москва“) веома јака конкуренција, ми са југа смо у великој предnosti што се тиче страних језика. Овим послом се бавим свега осам година и ово ми је друго такмичење. Говорим три стране језика, енглески, њемачки и италијански, што је за посластичару веома битно. А за успјех бих захвалио својим колегама из хотела „Свети Стефан“ и „Милочер“. Ових дана бићу на сајму туризма у Лондону где ће Црна Гора имати свој изложбени штанд. Не желим да се ограничавам само на савезна такмичења, већ да учествујем и на она ванземље. А што се тиче младих посластичара, све их је више и све су боли. Из ове дисциплине „Будванска ривијера“ имаће увијек добре кандидате.

А. КОСТОВИЋ

брило и допринијело мојем успјеху је подршка колега који су били присутни као посматрачи. Ово такмичење није само пуко доказивање ко је најбољи, него и једно лијепо искуство у упознавању и дружењу са људима из струке и шире. Вољела бих да се одржава што чешће најављено и да учествујем на другим такмичењима ове врсте. За мју професију најављена је добра пракса и љубав према послу. Будва има јак млади кадар. У „Аvali“, где радим већ шест година, претежно су млади посластичари сигурно сам да је било ко од мојих колега отишао на такмицење освојио би златну медаљу. „Будванска ривијера“ би зато требала да упошљава младе људе који би били веома усјешини, али им се за то не пружа прилика.

МАРКО ПРИБОЛОВИЋ, шеф посластичар у хотелу „Милочер“:

ТРИ ЗЛАТНЕ МЕДАЉЕ

- Златну медаљу и пехар сам добио у дисциплини туристичког вођења, која ми се јако допала јер је креативна, иако сам не планирано учествовао у њој. Друга дисциплина у којој сам добио златну медаљу, заједно са Здравком Вуковићем и Данијелом Перовићем, било је пословљање посластичарске агенције, а трећа златна медаља припадала је из пословљања посластичарске агенције. Ове дисциплине су релативно једнствене јер за њих не треба нека посебна припрема, нити велика материјална средstva. Иако је било пуно учесника, од којих су Београђани („Метропол“ и „Москва“) веома јака конкуренција, ми са југа смо у великој предности што се тиче страних језика. Овим послом се бавим свега осам година и ово ми је друго такмичење. Говорим три стране језика, енглески, њемачки и италијански, што је за посластичару веома битно. А за успјех бих захвалио својим колегама из хотела „Свети Стефан“ и „Милочер“. Ових дана бићу на сајму туризма у Лондону где ће Црна Гора имати свој изложбени штанд. Не желим да се ограничавам само на савезна такмичења, већ да учествујем и на она ванzemље. А што се тиче младих посластичара, све их је више и све су боли. Из ове дисциплине „Будванска ривијера“ имаће увијек добре кандидате.

Највише што ме је охра-

АКТУЕЛНОСТИ

РЕАГОВАЊА ПОВОДОМ НАПИСА О ПЛАЖИ МОГРЕН

НЕ МОЖЕ У ИНАТ ПРИРОДИ

- Како је и зашто пропало више покушаја спасавања Могрена и осталих плажа
- Тамо где се миленијумима нијесу могла формирати ситнопјечана жала, то не можемо ни ми постићи преко ноћи
- Лијек за Могрен: набацити материјал из потока на другој плажи, формирати подводну пречагу која би успоравала враћање пјеска у дубину, и „пумпање“ пјеска из мора на обалу

Напис у септембарском броју „Приморских новина“ о „нестајању“ плаже Могрен побудио је пажњу многих читалаца који су нам се јавили оцењујући да су то теме којима треба писати. Један читалац, међутим, отишао је корак даље, навео неке искуства и дао предлоге шта треба предузети да ова плажа поново буде богата пјеском.

Материјал је погодовало и то што је до почетка 60-их година на брду Костањица у неколико домаћинстава било и до 100 грла ситне и крупне стоке. Испашом она су једноставно чистила терен и киша је лако спирала, а водене бујице носиле према мору материјал без кога нема пјеска. Кад је нестала стока тај материјал је све више задржавао.

Плажу Могрен треба оздравити и тако сачувати ово наше велико бојиштво

ском. То је Боро Љумовић, туризмолог, наставник економске групе предмета у СП „Данило Киш“, иначе, раније, дугогодишњи, руководилац техничке службе у „Авали“ и активни ронилац. Током студија туризма написао је и посебан рад о плажама на нашој ривијери. Његово реаговање нам се учинило занимљивим због података који ближе освјетљавају проблем плаже Могрен и могу бити од значаја приликом њеног, слободно можемо рећи, спасавања.

- Средином седамдесетих година примијећено је да плажа Могрен све више нестаје, да је на њој све мање пјеска, због смањења количина шљунка и каменчића које су у море доносиле водене бујице. Те зиме 1974/75, десет година послије проласка Јадранске магистрале, изнад саме плаже, задњи пут су на плажу дошли веће количине те „сировине“. До тада, сваке зиме је долазило доста материјала до ресторана на другој плажи који су наша радници по неколико недеља убацитви у море. Послије тога, због недовољног одржавања, „зачепљњењи“ су сви пропусти који су били остављени испод магистрале како би бујице доносиле средње и крупније каменчиће, природни материјал од кога море прави пјесак. Било је 4-5 тих пропуста, с обије стране тунела, и данас можда само један функционише. Магистралом је тако преесрећен природни ток „храњења“ плаже Могрен - каже Боро Љумовић и истиче да тешкоће за плажу Могрен нијесу наступиле само проласком магистрале. - Флувијално ерозије којом је на плажу Могрен долази потребан ма-

вала трава, шиље и дрвеће.

У „Авали“, која је газдовала плажом Могрен, кад су примијетили да је доток природног материјала све мањи, покушали су да нађу неко решење да се плаже одржи, да се не смањује. Консултовали су и старе. Будванске и људе из стручних институција и захтјучили да би било најчешће лисходније да се у дубини направи плато да би се тако смањио рад таласа на самој обали. То значи да је требало у дубину поставити велике, тешке блокове и затим из стијена уз плажу у море убацити веће количине кречњаке дробине, тзв. ћера, која у себи има 60-80% каменог материјала. Тако је планирано, али од тога ништа није урађено.

Одржавање постојећих плажа које су угрожене и праљвење нових није једноставно, па Боро Љумовић тим поводом указује на добре и лоше стране неких наших недавних покушаја.

Током изградње хотела „Авале“, послије земљотреса 1979. године радило се на изради пројекта уређења плаже Могрен, и прве и друге, а према идејном пројекту сви садржаји на плажи (ресторани, магацини, санитарије, тушеви, кабине, комплетна инфраструктура) требали су бити смјештени у брду између прве и друге плаже. На првој плажи планиран је још један ресторан у брду са двије терасе налик на крила галеба. Сав материјал који би се ископао из брда градњом ових објеката требао је бити убачен у море, а ту су биле и друге мјере заштите обале које је требало предузети. Рачунало се на неколико стотина кубика тог материјала и то је представљало прву фазу тога решења. „Авала“ тада, међутим, није добрila сагласност од надлежних општинских органа да извође грађевинских радова јер тако нешто, једноставно, није било пред-

установљено. За тај дио посла средстава је било обезбиједило предузеће „Шипад“ које је радило на ентеријеру хотела „Авала“ (по основу дизајнске компоненте), или су та средства касније преузета за реконструкцију и санацију вила „Авале“. На плажу Могрен тада је само доведена вода (нажалост само на кратко) и електрична енергија. Била је планирана канализација, али није урађена.

Одржавање постојећих плажа које су угрожене и праљвење нових није једноставно, па Боро Љумовић тим поводом указује на добре и лоше стране неких наших недавних покушаја.

Током изградње хотела „Авале“, послије земљотреса 1979. године радило се на изради пројекта уређења плаже Могрен, и прве и друге, а према идејном пројекту сви садржаји на плажи (ресторани, магацини, санитарије, тушеви, кабине, комплетна инфраструктура) требали су бити смјештени у брду између прве и друге плаже. На првој плажи планиран је још један ресторан у брду са двије терасе налик на крила галеба. Сав материјал који би се ископао из брда градњом ових објеката требао је бити убачен у море, а ту су биле и друге мјере заштите обале које је требало предузети. Рачунало се на неколико стотина кубика тог материјала и то је представљало прву фазу тога решења. „Авала“ тада, међутим, није добрila сагласност од надлежних општинских органа да извође грађевинских радова јер тако нешто, једноставно, није било пред-

ПЕРОМ И КАМЕРОМ

ЗИМСКИ САН ПЕТРОВЦА

Стари рибар је поранио да моло на очисти своју мрежу

По лијепом времену и стари и млади шетају уз плажу

У малом парку и зими се могу срећи штурши који уживају у мирној прањи

Са концерта младе јијанишкице Јасне Туцовић

Петровца је једно од ријетких мјеста на црногорском приморју чији амбијентални склад није нарушен новим урбанистичким цјелинама. Његове јелопоте плијене значајне љубитеље природе, посебно туристи.

Иначе миран град, Петровец је зими још мирнији. Опусте шеталишта. Петровчани се тада занимају картањем или телевизијским програмом.

Град је сасвим другачији када је време топлије. И стари и млади се спусте до надалеко познате плаже и уживају шетајући у чистом парку. Или се, пак, уз јутарњу кафу на отвореним терасама кафића, пуним зеленила и цвијећа, сјећају прошлих дана и препричавају своје некадашња и скраћивајућа искуства.

А на молу испред Кастелобара стари рибар припрема мрежу, док се препознатљиви чамац са чувеним петровачким рибарима већ отишао према пучини. Нажалост, Петровец нема луку, па су грађани приморани да своје барке оставе на самом шеталишту.

Градић нарочито живи неђељом када је пазарни дан. Вrijедне домаћице, које

обичним данима ријетко излазе, имају прилику да с добро снадбiju потребним на-мирицима.

Након бурних љетњих ноћи, које су опет другачије и мирније од оних будванских, младима је прилично досадно. Своје слободно вријeme, уколико не „побјегнем“ у неки од оближњих градова, проводе у кафеима или аутомат клубовима. Потом, воле да се колима провозају по шеталишту где је иначе забрањен саобраћај.

На клупи у парку одмарала брачни пар са дететом, туристи. Кажу да су одушевљени градићем, да желе да живе ту, па траже стан или кућу. Град је прелијеп, миран, изузетно чист и пун медитеранског духа - вели млади господин дивећи се Петровцу.

А становници Петровца се жале на сиромашан забавни живот, на слабе саобраћајне везе са другим градовима и зимском мртвилу града. Међутим, ових дана су заузети сакупљањем маслина. Послије једне јаче буре, која растресе стабла, Петровчани се озбиљно посвете овом корисном послу.

Радним данима најживља

и највеселија мјеста у граду су свакако основна школа и вртић. Посматрајући дјечију игру, безбрижност и невиност њихових малих враголија, човјек се осјећа као да је у неком другом свијету и мјесту другачијем од тога приморског градића - Петровца.

При самом крају петровачког шеталишта стоји зграда Спомен дома „Црвеној комуни“ у којој се одвија цјелокупни културно-умјетнички живот. Ту се налази галерија, библиотека, биоскопска сала, музеј, канцеларијски и пословни простори. Људи запосленi у „Црвеној комуни“ се труде свим силама да изложбама, концертима и промоцијама књига „пробуде“ своје суграђане. Поводом педесетчетврогодишњице ослобођења, Петровчани су приредили изложбу фотографија и писаних докумената из прошlosti. А у овом изложbenom амбијенту 19. новембра 1998. године, Јасна Туцовић, млада јијанисткиња из Београда, својим концертом увеличала је прославу годишњице ослобођења Петровца.

Ана КОСТОВИЋ

рјешење како се формира обала и плажа на том дијелу, али нису завршене обије фазе. Одвезен је пјесак, као прва фаза, а набацивање камених блокова величине 0,5 до 0,8 и више кубних метара у смислу формирања подводних тераса у дужини од око 200 метара, као друга фаза, није никад урађено, као ни неке друге мјере заштите новоформираних пешачних жала. Тако се сада и ова плажа смањује јер формирани пјесак односи море, што се најлакше примјењује у дијелу испод базена „Авале“.

- Средином 80-их година јавила се идеја о дробљењу камених облутака и крупнијег материјала на плажама у циљу формирања ситнопјечаних жала. Показало се, међутим, да су такви покушаји дјелимично успјешни, јер нијесу урађене заштитне школијере које би задржале пјесак на предвиђеној мјесту. Да је то требало урадити доказ је са-

дашње затрпавање будванске марије ситним пјеском који струјање доноси са Словенске плаже, где је мљен, и ситним материјalom испред зграде ЈРБ „Дунав“ - каже Боро Љумовић и наглашава да је свако предузимање неких неприродних мјера без претходно урађења заштитних грађевинских објеката школијера, или подводних тераса, осуђено на неуспјех, неће дати очекиване и жељене резултате јер тамо где се миленијумима нијесу могла формирати ситнопјечана жала то не можемо ни ми постиći.

Када се увидејло да идеја ситњење, дробљење крупнијег материјала, није дала повољне резултате, покушало се довољној пјесака са других мјesta, чак и пријећних обала, чиме се, истиче Љумовић, треба супротставити из простог разлога што плаже треба формирати од материјала који се налази на том мјесту.

И шта онда урадити на заштити плаже Могрен, питали смо нашег саговорника пошто је навео више примјера неуспјелих поукшаја заштите постојећих и формирања нових плажа.

- Плажу Могрен би требало „оздравити“ набацивањем материјала којег има у потоку на другој плажи, истог од којега је и формирана, и формирањем једне подводне пречаге која би успоравала враћање пјеска у дубину, јер би умајила близину таласа - предлаже Љумовић и додаје да би се такође могло приступити „пумпању“ пјеска из мора на обалу великом црквама, односно враћању пјеска тамо одакле је „суспендован“. Тим методом се увекли примјењују у свијету, праве се плаже где их није било, па зашто не би и ми покушали на исти начин заштитити наше плаже и тиме сачувати наше велико богатство.

В.М. СТАНИШИЋ

ИНТЕРВЈУ „ПРИМОРСКИХ НОВИНА“

БИЉАНА ВУКЧЕВИЋ, ДИРЕКТОР ОСНОВНЕ ШКОЛЕ „СТЕФАН МИТРОВ ЉУБИША“

ШКОЛА ДАЈЕ, АЛИ И ТРАЖИ

- Сјајно је што имамо толико дјеце, али се ово друштво мора побринути да створи макар добре, ако не оптималне, услове за њихово школовање
- Ако се не изгради нова школска зграда и стамбена зграда за наставнике бојим се да ускоро будвански ћаци неће имати гдје да уче, нити ће имати ко да их учи.
- Не подржавам праксу приватних часова, већ савјетујем и родитељима и дјеци да се са вишем пажњем укључе у редовну наставу
- По новим правилима одјељење може имати до 24 ученика, школа до 24 одјељења, што значи да би будвански ћаци требали бити распоређени у - три школе
- Наши бивши ученици међу најбољим студентима
- Наставници и родитељи не треба да говоре негативно пред дјецом једни о другима, јер дијете мора да има сигурност и у наставници и у родитеља
- Прва школа која је повезала културу са образовањем отварајући музеј са великим бројем експоната разврстаних у археолошку, историјску и етнографску збирку
- Поносна сам што смо у најтежим временима почели да купујемо компјутере и тако наше ученике укључујемо у савремене информатичке токове
- Радовало би ме кад би мотиви ученика за учење били јачи, кад би систем поремећених вриједности постао прошлост, а систем правих вриједности будућност

Новембарски дани у којима славимо Дан општине у спомен на 22. новембар 1944. године када је Будва ослобођена од фашистичког окупатора, што је означило и крај другог свјетског рата у нашем крају, јесу прилика да се сјетимо и наших успјешних институција и појединача. Овог новембра избор је пао на основну школу „Стефан Митров Љубиша“. Разлога има више, а поводи су постојали и раније, јер ова школа, у отежаним условима ради у више смјена, из године у годину постиже запажене резултате и у наставним и у ваннаставним активностима.

ОШ „Стефан Митров Љубиша“ је и најстарија школа и, истовремено, најмногогодишња институција у нашој општини, под чијим кровом се свакодневно окупи више од двије хиљаде ученика, наставника, осталог особљаја школе, родитеља... Како се ради у тим условима, како основни стичу знање за следећу образовну степеницу, шта се очекује и планира... покушали смо да сазнамо у разговору са Биљаном Вукчевић, професором математике, радије наставником, а од 1991. године директором ОШ „Стефан Митров Љубиша“.

■ Каква је „лична карта“ основне школе „Стефан Митров Љубиша“ данас, школске 1998/1999. године, представите је основним подацима?

Основна школа „Стефан Митров Љубиша“ има 1680 ученика распоређених у 54 одјељења. Од укупног броја ученика у школи је 829 дечака и 851 дjevojčica, а 372 ученика долази у школу путујући по више километара из Бечића, Светог Стевана, Брајића, Laстве Грађанске... Школа ради у три смјене, почевши од 8 сати ујутро до 7 сати увече. У школи је запослено 95 радника, од чега 72 у настави. Квалификациони структуре запослених је повољна, јер су 33 радника школе професори, (28 у настави, а пет у управи школе) а 44 су наставници.

■ Ово је најмасовнија, најмногогодија, институција у нашој општини. Како организовати рад и живот у тако великом колективу, које су тешко с којима се скоочавате, како их ублажавате и рjeшавате?

- Организација рада у

школи која је пројектована за 700 ученика је изузетно тешка и сложена, стога што наставу похађа 1680 ученика, значи хиљаду ученика више. Тај проблем је ублажен тиме што је простор школе који није био предвиђен за ученице преуређен, па смо тако добили нове ученице, мада су оне мање условне за рад. Из свега овога проистекло је да школа ради у двије смјене и једној међусмјени. То је нимало срећно, али једино могуће решење. Први и други разред, тако, иду прије подне, трећи и четврти у међусмјени, пети и шести по подне, седми и осми прије подне, да би наредне године пети и осми ишли прије подне, а шести и седми поподне, и тако циклично сваки ћак од петог до осмог разреда иде двије године прије и двије године поподне у школу. Организација је отежана и тиме што имамо 372 ученика путника и 12 наставника који не живе у Будви.

■ Школа је суочена с „вишком“ дјеце, што је својевrstan парадокс у земљи у којој се све чешће упозорава на опасност од „бијеле куге“. Како то да истовремено тражимо више дјеце, а ни за ону рођену нећemo да створимо оптималне услове за школовање. То питање се не односи само на ову школу и општину, али је значајно јер су ту посљедице таквог односа друштва јако изражене. Шта, dakle, ви о томе мислите из угla direktora школe и просvjetnog radnika?

- „Višak“ djece je riječ koja ne smije da stoji čak ni pod navednicima. Сјајно је што их толико имамо, али се зато ово друштво мора побринути да створи макар добре, ако не оптималне услове за њихово школовање, јер оптимални услови нису створени ни онда када се то могло далеко боље, више и квалитетније.

■ Ви сте прије годину дана на сједници Скупштине општине Будва рекли и нагласили да нам је неопходна и нова школа, али и становници за наставнике јер, у супротном, нећe имати ко да нам учи djece. Шта се од тада до данас урадило на rješavanju i jednog i drugog pitanja?

- Да, то су два капитална питања која смо покренули, јер се бојим да

ускоро будвански ћаци нећe имати гдје да уче, нити ћe имати ко да их учи. Што се тиче изградње нове школске зграде захтјев је предат Дирекцији за јавне радове. У програм радова за протеклу годину нисмо ушли, а када ћemo - не знам. Данас, од 95 запослених у овој школи без ријешеног стамбеног питања је око 50 одсто. Таква ситуација је и у средњој школи „Данило Киш“. Овако тегоб-

troškove izrade пројектно-техничке документације. О наведеним обавезама између Општине и школа закључен је уговор 4. јуна 1997. године, али са прве степенице у рješavanju ovog problema треба прећи на другу, а то је изградња колективне стамбene zgrade. За помоћ смо се, даље, обратили Влади Републике Црне Горе. Очекујемо да ћe сагледати сву тежину са којом се будванско школ-

за тaj rad који је много важан, у каквим условима живе и ради, шта се ту може поправити?

- Добар наставник значи и добра школа. Тај изузетно тежак, суптилан и деликатан посао тражи много болje и нормалnije услове за живот и рад нешto што их имају наставници. Ако су половина подстанири, онда су на граници егзистенцијалног минимума и испод достојанства професије коју

ника, много одјељења, а свако одјељење са великим бројем ученика, обично изнад оптimalnog броја. Како то утиче на квалитет наставе, комуникацију ученик-наставник, на квалитет знања који се стиче. Односно, како у таквим условима наставник може довoljno da upozna учениka, da ga bolje uputi, usmjeri, da mu помогне и, коначно, realno oцijeni његово знањe?

- Све ово што сте навели су изузетно тешки услови рада који се реперкутују на релацији ћак-наставник и ћак-родитељ-наставник. Сви морају много више да раде и да се залажу да би дошли до жељених резултата. Данас је постала мода да деца одлазе на приватне часове, ја такву праксу из више разлога не подржавам.

Савјетујем и родитељима и дјеци да се са вишем пажњем укључе у редовну наставу, а по потреби похађају часове допунске и додатне наставе који су организовани у школи.

■ Често се чују оцене, не само од лаика, да су основни преоптерећени. Давно се говорило да ученици од свих радних људи имају најдуже радио вријеме. Да ли је заиста тако и што се ту може промијени?

- Најтеже радио мјесто у нашем друштву је радио мјесто доброг и квалитетног ћака. То се годинама констатовало и управо је то један од разлога за реформу програма основне школе.

■ Нуно се, и већ дуже вријеме, говори о реформи основне школе и новом наставном програму. Шта ћe, prema вашим сазнавањима, donijeti te promjene, односno шta se od njih može очekivati. Drugim riječima, s obzirom na složenost promjena, шta је у овом trenutku izvjesno, шта ћe biti novo u reformisanoj školi?

обављају. Као њихов руководилац сматрала сам такво стање недопустивим и кренула са својим блиским сарадницима да rješavam taj problem, што је резултирало добијањем плаца о чему сам већ говорила.

■ Стицајем raznih okolnosti u školama je danas često izrakjen nedostatak potrebnog naставnog kadra. Како је то u vashoj školi i može li se tu nešto dugorочно poboljšati?

- Nedostatak naставnog kadra je problem са којим се ми годинама суочавамо. Нарочито кад су у питању наставници за други страни језик и математику. Када у Будви нема довољно, а ако га и име није мотивисан за рад у школи. С друге стране, када који би дошао из других средина тражи rješavanje stambenog pitanja.

■ У ОШ „Стефан Митров Љубиша“ је много уч-

ИЗУЗЕТНО ТЕЖАК, СУПТИЛАН И ДЕЛИКАТАН ПОСАО:

Биљана Вукчевић

ПОШТОВАЊЕ И ЛИЧНИ ПРИМЈЕР

Жељела бих да поштовање и респект владају у односима ученик-наставник и ученик - наставник - родитељ. Поштовање школе као институције мора бити од ученика, од родитеља и свих запослених у њој. То поштовање се огледа и у томе да ли се у школу долази пристојно или непристојно одјевен.

Добри и цијењени просветни радници воде рачуна о свим елементима свога понашања, па и о томе, јер је лични примјер најбоље васпититно средство. У школи се не може квалитетно радити ако се она доживљава као пролазна станица. Школа тражи комплетне личности спремне да јој се предају, а то могу само они који имају много љубави за ово занимање, не мислећи ни онда када им је најтеже да су жртве свога послана.

■ У ОШ „Стефан Митров Љубиша“ је много уч-

(наставак на 10. страни)

ИНТЕРВЈУ

(наставак са 9. стране)

ла до 24 одјељења. Тиме би, између остalog, могућност да наставник упозна ученика била већа, а напор да се савлада градиво био мањи. По овим критеријумима број ученика у школи би требао да буде највише 576, што значи да би будвански ћаци требали да буду распоређени у три школе.

■ Ви имате дуго искуство просветног радника, па би било занимљив ваш одговор на питање, независно од тога што се директор школе, колико данас знају основци, какав је квалитет њиховог знања, колики је ту удио школе, а колики других фактора. Данас је, такође, више одличних ученика него раније. Јесу ли то све петице с покрићем, или су се ублажили критеријуми?

- Докле год збир оцјена подијељен за бројем предмета одређује успјех ученика, дотле ће бити и оваквих питања, јер пројекат врло често извјуку вјештине. Када би одјењивање било по формули - већи број петица од четворки без иједне тројке, јесте једнако одличан успјех, с тим што би вредновање вјештина било описаним путем, тада би то дало реалнију слику знања. Квалитет знања темељних одличних и врлодобрих ћака остаје трајан што показују у свом даљем школовању. Потврда томе су признања која наши бивши ученици, а садашњи студенти, добијају као најбољи студенти појединачних универзитета. Тако је, на пример, Дарко Митровић као најбољи студент математике прошле године био у групи најбољих студената Универзитета у Подгорици, са просјечном оцјеном 9,5.

■ Из истог угла био би занимљив и одговор на питање о односу наставник - ученик, јуче и данас. У чему су специфичности и како се ту одвијају промјене?

- Ништа више није као прије, па ни тај однос. Институција ауторитета је пољујана од врха до дна, па се бојим да је однос јуче био бољи него данас, а данас бољи него сјутра. Сва тежина бременитог времена је и у школи. Наставници и родитељи не треба да говоре негativno пред једном једним другим, јер дијете мора имати сигурност и у наставника и у родитеља. Поштујући ауторитет наставника и родитеља јеца се уче реду и попретку у друштву, а тиме се развија и свесна дисциплина.

■ Иако ради у отежаним условима школа "Стефан Митров Љубишић" постиже запажљиве резултате у ваннаставним активностима, разним такмичењима. Како је то организовано у ванjoj школi?

- Организација ваннаставних активности у школи која ради практично цијели дан је по себи сложена, нарочито је то изражено због 372 ћака - путника који послије редовне наставе имају одмах аутобусе за повратак кући. Недостатак школског простора за те активности је такође изражен, али и то добрим организацијом некако решавамо и превазилажимо, и тако нашим ученицима омогућавамо сло-

бодне активности и додатни рад из области за које имају највише афинитета и љубави, а самим тим и успјеха на разним такмичењима.

■ Све основне школе су исте, али и нијесу. У чему је специфична школа "Стефан Митров Љубишић"?

- Тон школи даје руководилац, а боју наставници. Све заједно је стил који се разликује од школе до школе. Школа "Стефан Митров Љубишић" је специфична по томе што је прва образовна установа која је повезала културу са образовањем отварајући музеј са великом бројем експоната разнотрасних у археолошку, историјску и етнографску збирку које је прикупљао, заједно са својим ученицима, вриједни и неуморни наставник историје Петар Вукићевић. За адаптацију изложбеног музејског пространства новац је издвојила Општина Будва, па је ово прилика да јавно захвалим предсједнику наше општине господину Раду Грегорићу, који има слуха за све битне школске проблеме.

■ На шта сте поносни као директор школе, а шта би требало да буде боље?

- Поносна сам, прије свега, на све васпитане и добре ћаке, и све добре такмичаре из различних области, на њихове учитеље и наставнике који су учествовали или учествују у њиховом обликовању и образовању, често не мјерени ни вријеме ни сате. Поносна сам и на то што смо у најteжим временима, прије пет година, носећи се активно са проблемима почели да купујемо компјутере којих сада имамо пет и то најсавremenijih, и тако наше ученике који немају информатику као предмет, него само као секцију, укључивали у савремене информатичке токове. У школи са оволовим бројем ученика процес управљања и праћења је готово незамислив без савремене опреме. Ми данас посједујемо базе података за пет генерација ученика, а компјутер нам омогућава да велики дио педагошке документације сами штампамо што у данашњим условима није занемарљива уштеда. У то вријеме смо били једна од ријетких школа које су то посједовале и тако користиле. Данас смо са многима школе у Републици пошле нашим путем.

Поносна сам на изложbeni простор у коме је смјештен муzej, награђeni radovi tehničkog stvaralaštva mlađih, pehari osvojeni na raznim takmicheњima, na botaničku bazu s fontanom, na likovna oствarene i samostalne izložbe naših учениka, na rad dramske sekcijske i hor. Poносна sam na sve vrijeđe i poštene radnike škole.

Жељela bих da буде више ученика на које ће бити поносна јер сигурно знам да многи могу и више и боље. Radovalo bi me kad bi im motivi za učeњe bili jači, sistem porемećenih vrijeđnosti postao prošlost, a sistem pravih vrijeđnosti budućnost. Želim da znamen budu moćni i jaci.

Разговарао:
Васо М. СТАНИШИЋ

ДНЕВНИК Н(обиџара) Н(адничара)

Пише: Сабо Грегорић

КАРАМАЗОВИ У МАСЛИЊАКУ

Двадесет петог октобра.

шишки.

Шетали су са враћамо. Зимско рачунање времена доније више сна који је толико потребан након седмогодишње опште позорности, неизвесности и нарочито страха од бомбардовања. Бомби нема, зајужило је, пада киша. Најмања штета која нам са не- долази.

-Ја пишем о животу какав јесте, једина права историја је она лична - повјерава се Љиљана Хабјановић-Буровић једном домаћем новинару. Љиљана сматра да је постала писац, „Женски родослов“ се увјелико и даље чита. Допала ми се та књига, прави женски вез чији конци су јачи што је прошлост дубља.

Поново прелиставам „Карамазове“ и тражим, опет, себе.

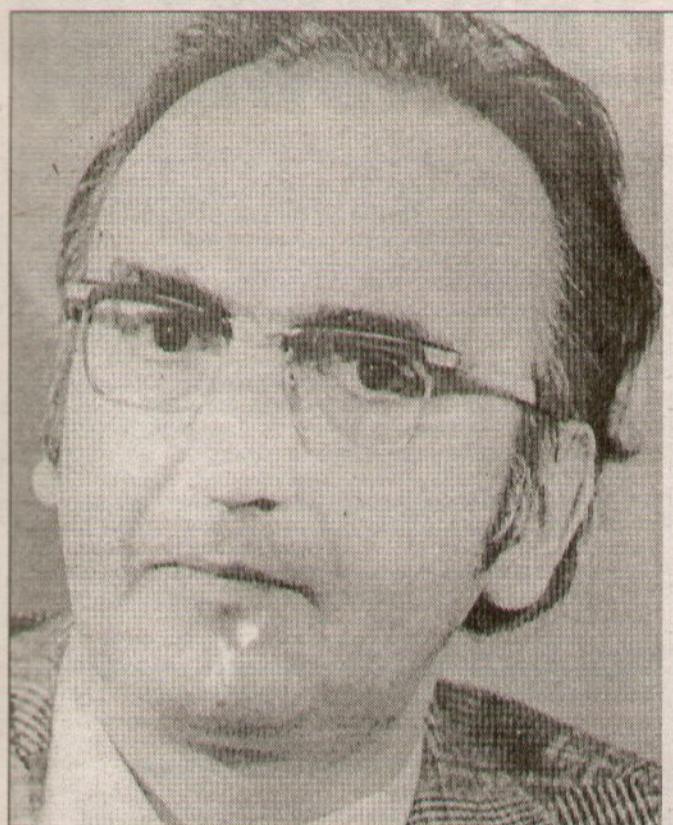
За Аљошу који ми је био веома далеко први пут, сада имам разумијевања. Иван ми је много близак, постаје нека врста двојника, као да нам се путеви поклапају. Ипак нема мјеста страху, далеко смо нас двојица, не могу мој путељак уз његов друм никако везати. Уобразиља, намјерна или случајна? Остаје да размотрим.

Двадесет шестог октобра.

Двадесет осмога и двадесет деветога октобра.

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

СТВАРАОЦИ И ДЈЕЛА

Миодраг Павловић

Занимљиво је да у тексту „Са Исидором на Топчидерском брду“ из године 1998. Миодраг Павловић не цитира Исидорине ријечи с краја педесетих година, тачније 1957. године, раније објелоданање: „Читаво моје дело-рекла је тада Павловићу Исидора- је шака шодера бачена у велике рупе наше културе“, или са одстојања од преко четрдесет година, присјећајући се разговора са Исидором, изриче суд о каквоћи њеног духовног бића: „Њен рад је био, пре и после свега, рад на култури. Култура је за њу онај најљудскије у човеку чему вреди посветити своје мисли и делатност свеукupnog, dugог живота“. Иако наизглед противуречне, обе ове идеје се преплију: Исидорина исказује истинску скромност и понизност у служби култури, а Павловићева указује на њену оданост тој служби.

Владета Јеротић, дружећи се са Исидором на истом том периоду, крајем педесетих година, записао је Исидорино мишљење „о нашем доприносу светској култури“. Оно је свједочи Јеротићу - било изненађујуће и негативно: „Сматрала је да смо у овоме доприносу сиромашни, од словенских народа најсиромашнији. Осим фресака, говорила је, немамо готово ништа. Народне песме и Његош, када се преведу, губе веома много... Наша народна песма нема мудрости, осим неколико изузетака, наравно, које би могле

послужити као предмет посебних студија... Па у чemu је, зајправо, велика? У своме митском карактеру и своме народном духу. Нема мита нити легенде ван великих историјских догађаја или великих људи. Направити од косовског пораза победу могла је само народна песма. Можда се и велика светска поезија налази у неком statu nascendi. Покушаја има много, достигнућа мало. - Оно што ће бити велико, то може донети само бављење митом“.

И када данас, четрдесетак година послије, Миодраг Павловић у тексту „Европа и ми“ поставља питања о одговорности пjesnika као да још увијек брине Исидорине бриге: „Нама треба европски дијалог са на ма самим. Поезија је и раније била део наше јавне мисли, тако се и прима. Тако нас пријемају и на Западу и на Истоку. То значи велику одговорност за пjesnika, а одговорност по некад значи и признавање не доумице. Недоумице око чега: какву нам судбину предвиђају други? Колико судбине коју сами себи приписујемо можемо издржати и колико друго?“

По свему судећи Миодраг Павловић је наук о пjesnikovoj одговорности и свекolikim духовним недоумицама примао од Исидоре. То га је преименило. Од радикалног модерниста постао је модерни традиционалист. А трајна каквоћа његовог духовног и пjesничког

ПРЕИНАЧЕЊА МИОДРАГА ПАВЛОВИЋА

(Поводом 70 година од рођења и 50 година рада)

бића јест одсуство сваког сентимента и заноса. И трајно присуство трагања и саморазарања.

Павловићева трагања за духовним звичајем, трагања везана забалканске и словенске легенде и историјски утврђена духовна раскршића, као да су иссрпља оно што је само по себи занимљиво, што је мотив, тема, парадигма, теза или хипотеза. У том смислу Велика скопија заиста је била круна Павловићева домашња и пjeвања. Наредна његова књига стихова Светили и шамни прањици из године 1971, међутим, као да је растрељјење, повратак изворној емоцији Павловићевој, која је врло блиска саморазарању. Уместо потребе за самоувjеравањем и потврђивањем, уместо потребе за идентификацијом у прошлости Павловић, служећи се иронијом, трага у садашњости за оним трајним опредељењима за која је био мислио, и пjeвао, да су не само пронађена у прошлости већ да су већа и у садашњости. Отуда Светили и шамни прањици јесу, превасходно, покушај преиспитивања митског у ововременом, односно општеважењу у појединачном. Другим ријечима, деструирање мита је повод

се Павловић бави неумјесним лајализирањем сложених и канонизованих дорми. У првом слоју деструкције митског он то заиста и чини или тек послије, у слједећим слојевима пјесме, открива се права основа Павловићева поступка у томе што је одбацивање свега декоративног и дрогајеног истовремено и одбацивање ортодоксног. Глад за истином одбације не само ортодоксног у мишљењу и веровању већ и завођивост коју пружа манижество.

Када у тренуцима самосзнаје, испровоциран Павловићевим унутарњим обеснаживањем митског, један од мученика завали да је његовој браћи самостало до његова бола, пjesник нам открива прави повод за своју пjesничку ријеч који је условљен потребом да се не само оборе наслаге са мита већ да се, што је важније, покуша обновити изворно, емоционално значење митског мишљења и пjeвања. Истина о сазнању немоћи, која је у основи мита постаје пjesничком и људском судбином и савременог љубави. Сумња што се била јавила на почетку књиге, сумња овога часа, јесте узрок новога Павловићева пjeвања. Сумња у истинитост канонског и митизованог истовремено је повод и за рушење мита и за покушај да се пjesничком ријечју васпостави изворно и пратично. Источник пjesme у савременог пjesnika требало бида постане и источником човјекове егзистенцијалне збјеље која је све времена. Њу, међутим, уништава, прилагођавајући је pragmatičnim захтјевима, свако институционално мишљење, претварајући је у дорму. На пjesniku је да јој врати извornost чак и по цијену самоувиšteњa.

Павловић је, овај пут, изузетно занимљив и свјеж управо у тој потреби да деструкцијом, у негativном одређењу, али је књига Светили и шамни прањици, усмјерена и ка проналажењу и фиксирању изворног у миту, ка позитивном одређењу. У тој другој својој амбицији изгледа ми, међутим, Павловићева инспирација недовољно имагинативно прдородном. Због тога посљедња тројина књиге не достиже пjesничку пуноту дјеље претходне.

У првој тројини књиге деструкција је очигледна и у језичким спретовима и у намјерном судару слика која вуку асоцијативно језгро и из митскога и из свакодневнога тако

да та очигледност има, понекад, удар саопштења без призыва.

Друга тројина књиге, међутим, сва је у препознавању изворно митскога и својом понесеношћу не само да проналази ефикасне поетске метафоре које са лакоћом спајају прошло и садашње већ и сам језик пјесме добија звук присног обраћања сабесједнику.

При томе треба имати на уму да је Павловић пjesnik којему је нарација била и остала пресуда полууга у творби пjesничке слике. То је његовој пjesничком језику увијек давало извесну тешкоћу у исказу и тегобу у покушају да буде присан. У књизи стихова Светили и шамни прањици, управо је у том смислу Павловићев језик достигао значајну флексibilnost и комуникативност тако да је пјесме Певијури, Првомученик, Змијобићи или Научнице пјесан, зраче пјевљивошћу која није била својствена овоме пjesniku.

И по ономе што је хтјела да испита, и по ономе што је достигла као пjesništvo, павловићева књига Светили и шамни прањици је изузетна у његовој стваралаштву. Узрок томе треба тражити у пjesnikovoj потреби да врати својој давној инспирацији: потреби за саморазарањем.

„Духовност за Исидору-сматра Миодраг Павловић у тексту „Са Исидором на Топчидерском брду“-то су били спратори који је сваки човек био дужан да изграђује и да надајда, у висину, докле год живи. Шта је све спадало у спраторе? Нисам могао да упуштим директно питање: Могао сам да закључим да је реч о степенима самодрицања. Самодрицање је било главни вид духовног усавршавања“. Дакле, строгот према себи. Миодраг Павловић је ту „строгот према себи“ остваривао саморазарањем.

Није ни најмање случајна била појава двију књига Миодрага Павловића у истоме тренутку, напротив. Њихова појава 1964. године свједочи о напору овога пjesnika и есјисте да истовремено уђе у јавност чловјеност његовога схватања српске поезије, цјелovitoст која се састоји и у избору „најлепших песама“ и у теоријском обrazloženju тога избора.

У књизи „Осам песника“ Павловић расправља о пjesничком дјелу неких пjesnika који се налазе на истакнутим мјестима у „Антологији“ (Јован Дучић, Владислав Петковић-

Дис, Момчило Настасијевић, Васко Попа) и на тај начин крчи и потврђује своја схватања поезије.

Али и у једном и у другом случају Миодраг Павловић се налази у ситуацији испитивања српске поезије и српских пјесника. Као изразити есјист који поставља принципе својега схватања и тумачења поезије он се појављује у предговору Антологије српског песништва. Павловић је у томе предговору највише развијао своје схватање пjesничке традиције, схватање које се заснива на Елијотовом схватању традиције, како ми се чини, схватању које има на уму не прекидну савременост књижевног наслеђа. Павловић заступа тезу о огледању традиције, када је ријеч о пjesничкој традицији, у језику. Пoетска традиција то је Исидорина грка констатација да је читаво њено дјело „шака шодера бачена у велике рупе наше културе“ има, дакако, данас нове упите и нове одговоре. Самоодрицање Исидорина као духовно усавршавање подразумјевало је неки глобални статус културе у Европи заснован на елементарним заједничким премисама. А данас?

„Данаšnju Европу, вероватно, треба разумети тако да је она у потрази за новим обличицима заједница, а не у тражењу свог новог културног идентитета“ - тврди Миодраг Павловић... „Национални и културни идентитет је ствар сваке етичке групе понаособ“.

А још колико јучер Исидора је овако мислила о нашем добу, о добу средине двадесетог вијека: „Године 31. пре наше ере водила се битка код Акцијума између Антонија који је са различитом војском из Африке представљао Исток и Октавијана Августа као представника Запада. Тада је победио Запад. А данас, размишљала је Исидора-како свједочи Владета Јеротић- сви су изгledali на страни Истока и Далеког истока. Управу су били Шпенглер и Тојнji када су предвијали сумрак запада“.

Дана, на крају вијека, Миодраг Павловић уочава: „За нас, овде, где smo, који smo веома гledali шта ради западна Европа, а шта источна, Европа је била једна разрока перспектива“.

А Исидора се питала: Исток-Запад Акцијум зар?

Или шака шодера бачена у рупе наше културе.

Вук КРЊЕВИЋ

ПИШЕ:
ЕРИХ КОШ

УЗГРЕДНЕ ЗАБИЉЕШКЕ (3)

ни и неправично запостављени. Па отуда и код једног и код другог извесне инвективе, заједљиве, па и неправичне, понекад на рачун успјешнијих својих списатељских колега.

На конгрес ПЕН клуба, одржаном у Буенос Ајресу почетком светског рата, коме су присуствовали Мадерија, Силоње, Вејдле, Битор, Касу, Дос Пасос и други, Гомбрович није био позван ни као гледалац и слушалац. Отуда и његова жалба и огорченост разматрања о писцима и интелектуалцима тога времена. На пример:

„Елита светске књижевности постаје из године у годину све много бојнија; али из године у годину и сумњивија. Дешава се тако што техника кривотворења првенства, као и све технике, стално напредује. Изузетност, па чак и величина, ипак је до извесног степена, питање технике - и данас интелигентан писац другог реда зна већ сасвим добро како да се реформише да би се пробио у први ред. На пример: боље је да не буде превише духован већ само чуљно - духован и треба у себи преноси антиномије. Упутина је и магла неописујући да у годинама рата живе у економским не-приликама, понекад и од тубе-

дрећености; добра је брутална непосредност Рембоа, или и неки грифови савремених Јенкија такође нису за презирање, као и, за сваки случај, боље је не губити из вида неке рецепте за „објективну“ величину, лансиране у последње време у Француској. Потпуно дискалифицирање тих техничких поступака било је непаметно... не зато што неко ко није лишен искре божије, не би себе свесно градио, служећи се искључиво другим? Зар прави геније ипак не почине готово увек од опонашања генијалности? И дешава се да такав кривотворен геније улази у крв, постаје тело.

Зато ништа немам против самог метода. Па ипак, свакако захваљујући томе, европска елита, ипак је до извесног степена, питање технике - и данас интелигентан писац другог реда зна већ изгради, чија је величина, лишена спонтаности, прост елaborat. Деведесет процената - и да ли само деведесет? - данашње француске књижевности чине лица која су узвишила извесну стилу, ипак је заједничка своја

пјесници, садржан у интелектуалној уметничкој атмосferi Француске. Њихова лична заслуга превише често се свodi на то да умеју да носе конфекцијска одела, као да су им шивена по мери... или између Француске Паскала и Француске Моријака јесте таква разлика као између Маје (Гојине) наре и обучене Маје. Упоредите непоновљивост људи из Верленова доба са данашњим друштвом, где се готово сви могу заменити неким другим. Тако је и у осталим књижевностима. Било је време у животу Европе када је било могућно позвати на ручак Ничеа, Рембоа, Достојевског, Толстоја, Ибзена - људе који нису личили један на другога, као да је сваки био са друге планете - и који то ручак не би морао да се распросне од таквог састава? Данас би се смело могао организовати генерални банкет за свеколику европску елиту, и прошао би са скрипке, без варнице.“

Дут, али и за наше прилике

занимљив цитат. Само - где су

КУЛТУРА И УМЈЕТНОСТ

ПРИЧЕ СТАРИХ КИНЕМАТОГРАФА

ПРАВЉЕЊЕ ФИЛМОВА ВЈЕЧИТА ЖЕЉА:

Сједимо у породичној кући Радосава Ротковића, на Топлој у Херцег Новом, у његовој радној соби. Са зидова нас посматрају породичне фотографије, слике старих ликовних мајстора, а свуда мириш пажљиво одабраних и сређених књига преоглоге библиотеке. На централном мјесту компјутер за кога домаћин каже да је то спас за сваког ко се бави историјом и да га много користи у сређивању историјских рукописа. Излазимо на терасу, одакле се пружа предиван поглед на херцегновски залив. Поново се враћамо у собу, у његовој историјској царству, започињући разговор о црногорској кинематографији.

• Господине Ротковић, како из данашње перспективе гледате на формирање и развој црногорске кинематографије?

- Црногорски филм формиран је 1949. године у оквиру дописништва „Звезда филма”, а први директор је био Томан Брајовић, борац, сликар аматер са интересовањем за визуелну уметност. Међутим, није имао никаквог техничког образо-

вања. Тако је он једног дана донио фото апарат из Загреба, без објектива, па смо позвали Стева Лепетића, старог фотографа који ће затим постати и сниматељ. Једини је знао да рукује фото апаратом, а за то вријеме то је била велика ствар за једно филмско предузеће. Међутим, тај фото апарат није имао никакву функцију. Како је рекао Стево: „То је једна обична кутија од лате“. Ето какво је било образовање, какви су били кадрови у филмском предузећу. Једини који су се нешто размјерили били су фотографи - они су касније постали сниматељи. Када је отишао Стево Лепетић у Београд за директора „4. јула“, листа Савеза бораца, требало је именовати новог директора. Кандидати су били Симо Чоловић и Леко Обрадовић. Симо је постао директор као старији, док је Леко остао на предузећу, али не као директор. Пошто су се на Цетињу распале републичке институције, нешто од филмског предузећа се преселило у Подгорицу, а нешто у Херцег Нови. Од

тога је у Будви 1952. године формиран „Ловћен филм“ који се преселио у Херцег Нови. То је до 1956. године била једино предузеће за производњу и дистрибуцију филма. Онда се неко сјетио, пошто је то био период формирања предузећа на самоуправне јединице, па је и „Ловћен филм“ раздвојен, остајући без представа за производњу, а тиме и без камера и свега онога што се подразумијева под производњом.

„Медитеран филм“ је био техничка база, а „Зета филм“ је формиран као дистрибуција. Из тог периода било је неколико квалитетних каубојских филмова и познати Фелинијев филм „Цеста“ који је погрешно преведен у „Улица“. Била је то чиста трговина: купиш за хиљаду, а продаш за дводесет. Тако су од једног предузећа настале три, локализације у Будви у згради „Романија“, где је било мјесто и за техничку базу. Касније, појавом неколико школованих филмских режисера заживела је и производња играних филмова у Црној Гори. Аутори који

су у то вријеме снимали филмове били су Ратко Делибашић и Мило Ђукановић. Снимљен је и документарни филм „Мртви град“ који је „Ловћен филму“ донио пуно награда, затим „Лажни цар Шћепан мали“, Веље Стојановића, „У мрежи“ Бојана Ступице. Од 1959. године почели смо да сарађујемо са странцима, тако што им урадимо неки филм урачунавајући услугу за филмску камеру коју немамо, па од те аконтације купимо филмску камеру. Тако смо уvezли пар квалитетних филмских камера, али је остао проблем нешколованог кадра. Децентрализацијом, савезни филмски фонд изгласан 30. јуна 1962. године распао се на републичке филмске фондove и то је била катастрофа за „Ловћен филм“. У првом полугодишту, док је још све било под савезним фондом, добили смо 90.000.000 динара, а у другом из републичког фонда - само 6.000.000 динара. Број биоскопа се свео само на тридесетосам. Касније је тај број почeo без економске базе наравно, да и даље опада.

• Како сте се Ви нашли у свијету филма?

- Ja сам се 1948. године пријавио на драмску академију Цетињу. Био сам борац из рата, одличан ћак, ударник са радне акције, али сам био мршав и неухрањен, па су ме послали на опоравак на Буловицу код Жабљака и кад сам се вратио у Херцег Нови послали су ми брзојав да хитно дођем на пријемни испит. Док сам нашао камион и стигао на Цетиње, хотел је био пун и морао сам да нађем приватни смјештај. Затим

одем у хотел и нађем Башића, који је снимио филм „Славица“. Познао сам га само са фотографијом и објаснио му зашто сам закаснио. Рекао ми је да је испит завршен и да се јавим следеће године. Тако сам, на kraju, завршио у Zagrebu студирајући славистику, али кад се опет појавио конкурс, за филмску режију и глуму, овог пута у Zagrebu, ја сам се пријавио јер се нисам предавао. Пријемни испит је био организован за 32 кандидата међу којима је био и Вељко Булајић као млади демобилисани официр. На kraju нас је остало само петнаестак. Завршио сам те студије паралелно са славистиком, писао и филмске приказе због којих сам понекад имао и проблем. Вративши се у Црну Гору, радио сам у културној рубрици „Победе“. У тој рубрици објавио сам приказ о филму „Лажни цар Шћепан мали“ и у сусрету са Милованом Пајковићем, директором „Ловћен филма“ и Леком Обрадовићем, договорим се и пређем у Budvu 1958. године јер је прављење филмова била моја вјечита жеља. Тако сам постао умјетнички директор, а богами, понекад и преводилац. Та да смо радили са Французима, па сам морао да препричавам одређене scene јер није било довoljno папира у то доба.

Почетком 1959. године почели смо сарадњу са Италијанима. Ишао сам у Рим да потпиши уговор за снимање филма „Бијели ћаво“. У то вријеме расписали смо конкурс за неке синопсисе или филмску идеју јер није било комплетних сценарија. Тако смо открили и Бори-

ДОКУМЕНТ

слава Пекића. На конкурсу је било његових пет прихваћених сценарија, а један неког аутора из Сплита. Од тих сценарија није било ништа, тек шеста је екранизована, „Дан четрнаести“. Урадио га је Здравко Велимировић.

• Које су теме и који је стил доминирао у филмској производњи?

- Начели смо тему о савременом мушкарцу у филму „Мушкарци“ којег је снимио Мило Ђукановић, затим у „Дан у четрнаестом“. Жанровски је далеко најбољи био филм „Зле паре“. Највише успјеха смо имали када је упитању документарни филм. Снимали смо десет филмова годишње, на примјер „Црне мараме“, документарац о селу у Словенији где су сви мушкарци побијени, а остали су само жене. И што је најважније, тако смо се специјализовали за прављење документарних филмова. Прославили су црногорску кинематографију: Мило Ђукановић са „Мушкарцима“, Бане Бастић који је направио „Сејију“ документарних филмова. Прославили су црногорску кинематографију: Мило Ђукановић са „Мушкарцима“, Бане Бастић који је направио „Сејију“ документарних филмова. Нажалост, децентрализација филмског фонда уништила је филмску производњу у Црној Гори.

• Како да се данац оживи кинематографија у Црној Гори?

- Тешко је оживјети црногорску кинематографију јер ми данас имамо само осам биоскопа и немамо услова да се дође до паре за филмску производњу. Не може се изази ни на инострано тржиште ако снимите добар филм. Зато се и снимaju два игранa

ЧЕДО ВУКОВИЋ: ПИСМА ИЗ БЛИЗИНЕ

Прикаже као слабића и превртљивца. Но, сузе обливају и патријархе Бркића и Есперијуса, а онда се распљачу сви, сав народ плаче!

Ево како се што ниже у Његошевим дигаскалијама.

Шћепан - „Плаче и сав народ плаче“.

Бркић - „Плаче патријарх ог радоснији.“

Шћепан - „јако плаче“.

Бркић - „плаче и сви наоколо плачу“.

Шћепан - „свој лик узе, па поче плакати“.

Бркић - „Пада патријарх у несвијест“.

„Плаче Шћепан како мало гијеће“.

„Мнозина плачу ог жалости“.

„Шћепан (опишући сузе)“.

„Шћепан „ог радоснији плаче“.

„Шћепан уздрхши и поче плакати“.

„Шћепан (јецајући)“.

„Патријарх Есперијус броји бројанице и плаче“.

Сад замислиће: није био никакав помор ниши сирашина поћибија, а

шпак (збој Шћепана) „сав народ плаче“, а што су и они прекаљени ратници, јунаци и кидијлаве!

Плакање у овом дијелу није случајно - има ћа доспа и предоспа у „Горском вијенцу“ и „Лучи микрокозма“.

Споменуо бих само неколико пријемира. Речимо: „Сви плани варе плачу, и кад чуше име Баршићево сви плачући изиђоше прег ћојајице“. И затим: „Свак ћуши и плаче“. Или: „Чујем лелек ће ђоре пролама“. Или: „Прег олтаром плакаше канђело“. Или: „Плакање је џесна са сузама“. Или: „Са плачем ће на земљу падати, / са плачем ће на земљи живићи, / са плачем ће кукање и плач окружено“... Ишт. ишт. ишт. Нарађају краја не би било.

Но, Његош исказује и друкчије мисли о плачу. Он, речимо, каже: „људи ће, а жене наричу“. Или: „Обичај је свајда црногорски: / ниш се хвалиш ни клонући духом, / у мукама највећим јејеваши“.

Дакле, о ћоме лијепарном плачу моја је писма покушала да ћоворе - уколико је што могуће - у ведријем што

јесејне ране преносије без суза“. И слично.

И што? Наравно, што би ваљало разабраји који је плач драмски и људски мотивисан (нарицање сесије Баршићеве, плач Вука Мандушића и слично). И не ради се, сага, о мојем сијиничарењу и жељи да нешто замјерам Његошу - што ми ни длака на глави не помишиља.

Плачу и бојови, свеци и хероји

Ко ће као јесници!

Ког њих што се очас распљачу и блажени бојови.

Истинска, у жила- ма бојова ће друкчија крв - ихор - ше би се и њихове сузе разликовале ог људских. Но, о ћоме ћишови ћуши.

Ваља нам се ћомириши - сузе као сузе, макар поштевле са Олимпом!

Нека се најћирије оглаши „Илијада“, као што је рег:

„Зевс, бој нај бојови- ма, није јачи од што ће и сузе“. Онда Зевс - у ин- шервију са Хомером -

изјављује: „а моје за Хекшором ће среће“.

А сад што је јаука није поштевљена ни окружен бој раша:

„... а мједени Арес ја- окне, као што је дева- ћи или десети штисућа људи јекнући у рашу зна...“

Нијесу ће љачњиви само ћркчи бојови. У прега- њу са старијим Ацијека се каже да је бој „Кеца- која“ клемнути ће клемнути Аћеланши- ка, ћорко зајлакао и бацио се на зајлаке ломачу“. То је, чини се, дубоко коснулу и Зе- нона Косидовској на сјеверницама књите „Кад је сунце било бој“.

Неће што осићати дужан ни Сексиј Пройер- ције - он видовио је је- ва: „А видјели смо да су шекле божје сузе“.

Одмах ће му се при- дружити Крањчевић - у јесми „Херонејски лав заблиснуће са ћи- ... и мршви ће љачу људи

О ПЛАЧУ

ЂАЧКО ДОБА

У ВРТИЋУ „ЉУБИЦА ЈОВАНОВИЋ-МАШЕ“

БРОЈНЕ АКТИВНОСТИ МАЛИШАНА

У новом броју „Предшколца“, листа за дједу и родитеље који излази мјесечно, а издавач је ЈПУ „Љубица Поповић“ из Подгорице, уступљено је шест страница дјеци будванској вртића и њиховим васпитачима.

По ријечима Сређе Поповића, директора ЈПУ „Љубица Јовановић-Маше“, циљ будванских и подгоро-ричким васпитачима је да, проширујући сарадњу са другим вртићима, „Предшколарац“ добије статус листа свих предшколских установа Црне Горе.

Дјечују најдjeљу у вртићу је обиљежила и посјета дјеце из ЈПУ „Солидарност“ из Улциња. Њих педесетшесторо, од којих седамнаест говори албанским језиком, заједно са будвanskim вртићанима, васпитачима и директорима обије установе, обишли су Стари град. Затим су клинци испред зидина показали једни другима своје ликовне мајсторије цртајући кredom по плочничима. Улцињани су били одушевљени, па су у вртићу „Љубица Јовановић-Маше“ запослени забиљежили неколико изјава својих и улцињских малишана.

ИВАНА НИКИЋ, Улцињ: Највише ми се свидјело када смо цртали на бетону са дјецом из Будве.

АНЂЕЛКО БУРАШКОВИЋ, Улцињ: Свидио ми се разговор са новинаром када ме је питала за име, године, када сам рецитовао пјесму и онда ме пустила да чујем мој глас.

АЛЕКСА БУЛАТОВИЋ,

Улцињ: Највише ми се свидјило поклон и лијепи вртић.

БОЈАНА НОВАКОВИЋ, Будва-Највише ми се свидјело кад су долазили са телевизије да нас снимају.

ДАНИЦА ПОПОВИЋ, Будва-Свидјело ми се када смо са дјецом из Улциња цртали кredom по бетону.

А у самом вртићу, у предшколској групи главне васпитачице Весне Краљ, послије рецитовања пјесмица, игра се „игра тишине“. Тета Весна, како је зову дјеца, води ову групу већ четири године и каже да су малишани веома заинтересовани за образовно-васпитни рад. Дјеца сваког дана имају по двије активности. Понедељјком упознају природу и имају физичко васпитање, уторком-развој говора и ликовно васпитање, сrijeda је резервисана за учење почетних математичких појмова и за физичко вапистање, четвртком поново развијају говор као и ликовне способности, а петком је нареду ново упознавање околине и музичко васпитање. Клиници, наравно, највише воде ликовно васпитање и одмах по доласку и вртић траже бојице и папир за цртање. Воле приче, басне и рецитације, а у обавези су да науче по двије приче и рецитације у току мјесеца. Два пута седмично имају музичко васпитање и специјално за њих долази професорица из школе. У вртићу је почeo и курс енглеског језика за предшколарце, затим школа сликања и један рад је већ послат чак

у Кину. Музичка радионица располаже са неколико музичких инструментала. Актуелна је и плесна школа „Монтенегро денс“, као и спортске секције.

Послије припреме за обиљежавање „Јесењих свечаности“, у вртићу се ових да-

на интензивно вјежба и зајавни наступ у Медитеранском спорском центрујем децембра-за велику новогодишњу приредбу дјеце Будве, Светог Стевана и Петровца.

А. Костовић

НЕОПРАВДАНО ЗАНЕМАРЕНИ

• Полазећи поред основне школе „Стефан Митров Љубиша“ неупућени би вјероватно били изненађени што, поред уобичајеног жамора из школе, чују звуке Моцартових, Бахових, Шопенових композиција, свираних на клавиру, гитари, труби... Али за упућене то није ништа ново, јер је познато да је у приземљу основне школе, у шест кабинета и једној учионици, смјештена Школа за основно музичко образовање у чијем саставу је и подручно одјељење у Петровцу.

Ове школске 1998/99. године у Школу за основно музичко образовање уписано је 182 ученика, који у оквиру редовне наставе похађају инструменталне одсјеке за клавир, гитару, хармонику, флауту, трубу и виолину, као и солфејо, терорију музике и хорско пjeвање. На врјеме је обезбијеђен и наставни кадар (у Петровцу је организован до-лазак наставника гитаре, флауте и хармонике - два пута седмично из матичне школе, као и директора школе који се брине о организацији наставе) тако да се настава у првом тромјесецу нормално одвија. Одржани су и редовни интерни часови на којима су ученици показали задовољавајући ниво знања постигнут у овом периду.

Од почетка школске године почеле су и припреме за такмичење и оне су сада интезивније. Ове године такмичиће се пијанисти, камерни састави и хорови. Самом припремом постиже се напредак, јер у тој фази учествује много више ученика него што заиста оде на такмичење.

- На почетку школске године школа је добила гитару, флауту и метроном од ХТП „Будванска ривијера“, неопходан намештај за ученицу (клавирску и школске столице) од СО Будва, док је Друштво за његовање музичке културе, састављено од родитеља ученика, омогућило поправку старих флаута, штимовавање клавира, набавку огледала за кабинете флауте -

Милијана МИЈУШКОВИЋ

ИДЕАЛНИ ПАРТНЕРИ

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

ИСТО ПОРИЈЕКЛО

Длака настаје тако што се ствара мало удуђење у кожи у виду стубића који се спуштају под кожним слојем. Из коријена почиње да ниче зачетак длаке, затим он пролази кроз све слојеве коже и појављује се као стабљика длаке која штрчи изнад коже. У коријену длаке налазе се четири различита слоја ћелија. Површинске ћелије длаке су спљоштene и облажу њену срж. Ове ћелије су наслагане једна преко друге. Уз њих се налазе округле масне ћелије, од којих потичу материје за изградњу длаке. Коријен длаке је угинут у поткојконо ткиво, тако да кад се истргне длака, корен остаје на мјесту неповређен. Близина раста косе износи око 1,5 cm мјесечно.

Ж.Б.

Будванска и улцињска дјеца исјерег зидина Стварај традицију

Митар Митровић

ПУЖ

Пуж је олаћ од свој Каћа Кренуо на јућ до Сталаћа. Трчао је јун весеља, Да би срео иријашеља. А кад је на циљ стио - Све чешћи у вис дил о! На крају је реко он: „Баш је шејак марафон“. Не вјерујте када каже Да ћовић нови сирема, јер јужнији једине ноћи нема.

ЈУНАЦИ

Не боји се, јдео, Сирашних морских ѡаса Када се ћоре њима, Море зајталаса. Ако сиће на койну На јеску, на сувом, Из јркоса ћоре њима Ви мрдајте увом. Смији си се и руј ајш - То им ћонос боде, Ог муке ће ћобијесниши И најиће се воде. Ал' ако сиће у љилићаку На обалу бјежиће, Јер су ове морске ѡисне И ју врло вјешће. Па их ојеш са обале, Ал' када сиће на сувом, Пойлашиће баба Рој ом, Зайријешиће увом. Побјећиће, видјећиће, У дубине своје Јер се баба Рој е И ђе како боје.

ДИЈЈЕТЕ И ПАС

Бројна истраживања спроведена у неким западноевропским земљама, показала су да кућни љубимци посебно пси, играју веома важну улогу у одрастању дјетета, доприносе развијању његовог ефективног живота, помажу му да стекне осјећај одговорности и представљају идеалне партнere за игру и дружење.

Започета истраживања су примарно требала да покажу и доказују значај кућних љубимаца (посебно паса) за развој дјете која имају проблема са социјалним контактима. Показало се да аефективнији однос са псим повољно утиче и на ону дјецу која немају никаквих проблема са комуникацијом.

За дјејете које желе кућног љубимца, можда није паметно одмах почети са псим. Да би стекло свијест о одговорности, да води рачуна о још једном животном бићу, и ситне животиње у тераријуму, птице или пак рибице су добар почетак. Када дјејете достиже одређени ниво зрелости, почније да размишљајте о псу, или при том водите рачуна о правилном избору расе. Не само у односу на дјејете уз које ће рasti, већ и у односу на састав породичног језгра, начин смјештаја и слично.

Не постоји о овом неки усаглашен став, али је очигледно да је избор животиње у односу на власника веома значајан у процјени доприноса који кућни љубимци пружају менталном здрављу чovјека, а посебно дјетета. Не треба наглашавати колико погрешне комбинације могу бити штетне.

Родитељи треба да створе

Ива ПАВЛОВИЋ

ИЗ СТРУЧНОГ УГЛА

ПОЉОПРИВРЕДА

ПИШЕ: ЈОВАН М. МЕДИГОВИЋ, ДИПЛ. ИНГ.

МАЊЕ ПОЗНАТЕ
ВРСТЕ АГРУМА

Од агрума се данас у свијету узгаја велики број врста, а све оне припадају родовима *Citrus*, *Fortunella* и *Runcitrus*. Укврштањем између врста лимуна, слатке наранџе, горке наранџе, мандарина и грејпфрута, па и између наведених родова, створен је читав низ хибрида.

У нас већи значај за производњу има наранџа, лимун, мандарина и грејпфрут (о којима смо писали) док су остale врсте од мањег значаја. Узгој агрума, сам по себи врло је сложен, а поготову у нас, јер се, обзиром на климу, налазимо у граничном подручју успијевања агрума. Врсте које се незнатно гаје у нас

КУМКВАТ (ФОРТУНЕЛА)
Потиче из јужне Кине, а име је добио по природњаку Роберту Фортунеу (1812-1880) који је из Кине на Запад (између остalog) донио и ову културу.

Ово је зимзелена врста која расте 3 до 4 м висине у Кини, а у наше поднебље расте до 3 м висине. Лист је кожаст, сјајне зелене боје

теријала. Месо је испод бијelog слоја бјеличасте боје, врло сочно, кисело и ароматично. У плоду има доста сјеменки. Плод четрнаест дјелује против скорбута и труљења, па чак и на лучење жучи. Познат је љековити нјаплитак називан „di riviere“ који спречава повраћање, направљен од четрновог сока и поташе. Сјеменке самлевене и заљајене у народној медицини употребљавају се против глиста. Размножава се калемљењем или сејањцima.

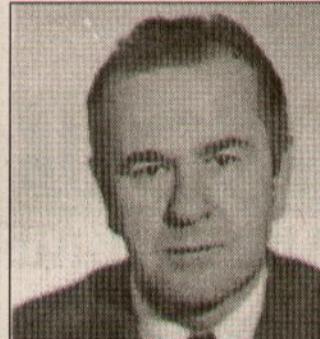
БЕРГАМОТА

У Италији се узгаја од почетка XVIII вијека на уском појасу уздуж јонске обале у покрајини Reggio Calabria.

Расте ниско, са стаблом до 3 м висине са висећим гранама. Листови су зелени, мало наборани са благо-кристалном петељком. Цвјетови су са бијелим латицама и пријатним мирисом. Плод је лоптаст (нешто мањи од плода наранџе), танке коре, лимун боје и садржи 10 до 15 кришки. Месо плода је накисело, није пријатног укуса и није јестиво.

Бергамота се узгаја због декоративности биљке, а прије свега због добијања

МЕДИЦИНА ПИШЕ: ДР. ТАДИЈА НИКОЛИЋ

ПОЧЕЦИ ЉЕКАРСТВА
КОД НАС

имали баш свога љекара него је то, вјероватно, био љекар из сусједних градова. До 1497. године Грбаљ је припадао Котору. Нема никакве сумње да су практично сви школовани љекари код нас долазили из Италије. Постоји подatak о 70 општинских љекара у Боки од времена Стевана Дечанског до пада Млетачке републике 1797. године. Само четвртица била су словенског поријекла: Марин Баранин 1832., Которанин Иван Меднић 1538., Хваранин Томо Милат 1622. и Дубровчанин Фрањо Грасо 1623. године. Сви остали били су Италијани. Први љекари у нашем приморју свакако су били ученици чуvene медицинске школе у Салерну и Универзитету у Болоњи. Салерно је чак 1050. године имао медицински факултет. То је први медицински факултет у свијету уопште. У данаšnem vijeku љекари из Салерна тражени су у цијeloj Европи, од Енглеске до Мађарске. За нас је невјероватно да је Котор 1326. године имао у служби два љекара хирурга и интернисту. Поуздано се може твrditi да је Котор имао свога љекара већ у другој половини тринадесетог вијека, готово сто година приje mletacke власти. Ако се иде још даље, види се да је љекари било на приморју и за vrijeme Rimske vladavine. Грчки писац Теофилакт Симоката помиње мисију љекара Теодора у Словенским земљама u VII vijeku. Јiriček nаводи два starosrpska љekara: Prvostavljau iz 1298. godine i Menču Baranina iz 1330. Postojo više dokumenata o љekarima koji su radili na dvorovima naših srednjevjekovnih vladara. Јekar Albertino Kamurata iz Padove u više navrata liječio je Balšu II Balšića, a liječio je i vojvodu Vlatku Vukoviću. Poznati doktor iz Dubrovnika Daniel Pasinis, rodom iz Verone, mjesecima je liječio despotu Stefanu Lazareviću. Његova mjesечna plata bila je 80 zlatnih dukaata. U statutu Grbla za koji se smatra da potiče iz 1427. godine, član 102. glasi: "Kojoj bollesnik umre испод руке љекара, да га нема кућа mrktova ni načina krvnichiti, него платити и њега и љекaru".

Свакако да Грбаљани нису имали свога љекара него је то, вјероватно, био љекар из сусједних градова. До 1497. године Грбаљ је припадао Котору. Нема никакве сумње да су практично сви школовани љекари код нас долазили из Италије. Постоји подatak о 70 општинских љекара у Боки од времена Стевана Дечанског до пада Млетачке републике 1797. године. Само четвртица била су словенског поријекла: Марин Баранин 1832., Которанин Иван Меднић 1538., Хваранин Томо Милат 1622. и Дубровчанин Фрањо Грасо 1623. године. Сви остали били су Италијани. Први љекари у нашем приморју свакако су били ученици чуvene медицинске школе у Салерну и Универзитету у Болоњи. Салерно је чак 1050. године имао медицински факултет. То је први медицински факултет у свијету уопште. У данаšnem vijeku љекари из Салерна тражени су у цијeloj Европи, од Енглеске до Мађарске. За нас је невјероватно да је Котор 1326. године имао у служби два љекара хирурга и интернисту. Поуздано се може tвrditi da је Котор имао свога љекара већ у другој половини тринадесетог вијека, готово сто година приje mletacke власти. Ако се иде још даље, види се да је љекari било на приморју и за vrijeme Rimske vladavine. Грчки писац Теофилакт Симоката помиње мисију љекара Теодора у Словенским земљама u VII vijeku. Јiriček nаводи два starosrpska љekara: Prvostavljau iz 1298. godine i Menču Baranina iz 1330. Postojo više dokumenata o љekarima koji su radili na dvorovima naših srednjevjekovnih vladara. Јekar Albertino Kamurata iz Padove u više navrata liječio je Balšu II Balšića, a liječio je i vojvodu Vlatku Vukoviću. Poznati doktor iz Dubrovnika Daniel Pasinis, rodom iz Verone, mjesecima je liječio despotu Stefanu Lazareviću. Његova mjesечna plata bila je 80 zlatnih dukaata. U statutu Grbla za koji se smatra da potiče iz 1427. godine, član 102. glasi: "Kojoj bollesnik umre испод руке љекара, да га нема кућа mrktova ni načina krvnichiti, него платити и њега и љекaru".

Свакако да Грбаљани нису

FORTUNELA MARGARITA Kumquat (*Fortunella*)

CITRUS BERGAMIA Bergamota

CITRUS MAMMA Limunika(grape - fruit)

CITRUS MEDICA Četrn

врло су осјетљиве на ниске температуре, па гајење у већој мjeri не би имalo економско оправдање.

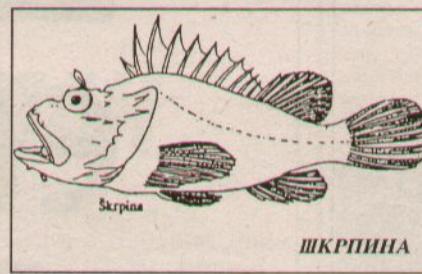
Да би љубитељима гајења агрума, аматерима и колекционарима помогли, дајемо информације о неким врстама које могу наћи мјеста и у нас, а то су: четрун, кумкват, лимуника и бергамота. Неке од ових врста се могу наћи у баштама воћара аматера, а сматрамо да је грешка што се ове и друге ређе врсте агрума више не гаје у заштићеним и топлим микроклиматима или у контejnerima (лонцима).

ЧЕТРУН

Поријеклом је из источног дијела Хималаја. Римљанима је био познат под именом „Медијска јабука“. Из Грчке се расширио у све земље које имају климатске услове погодне за ову врсту.

Четрун је стабло високо 3 до 4 м, неправилне круне. Листови (са 3 cm dugim бодљама при основи) су крупни, јајасти, тестерастих обода. Цвјетови су у групама 3 до 12, бијеле боје са љубичастим преливом. Плодови су крупни, дуги 20 до 30 cm, јајасти са брадавицама и дебеле коре близје коре. Испод коре се налази дебeli бијeli слој богат пектинским ма-

МЕДИТЕРАНСКИ КУВАР

ШКРПИНА

Шкрпина, бодљка (SCORPENA SP.) је врста рибе која се дијели на три подврсте: црвену (SCORPENA SCROFA L.) која може да буде дуга и до 50 cm, а тешка до 3 килограма; сиву, mrку (SCORPENA PORCUS L.) која је знатно мања и коју у нашим крајевима зову шкрпоч; и бодечију црвену (SCORPENA USTULATA L.) која може да нарасте до 20 cm. Шкрпина живи искључivo у гребенима и на стијенама. Непомично лежи на дну и вријеба својим плијенима. Одлично се прилагођава окolini која је тешко примијетити. Шкр-

пина има бодље које су оштре и опасне, нарочито оне на леђном перају, уколико се на њима убоде добијају се јаки и неподношљиви болови, али то, наравно, није опасно по живот.

Отров шкрпине је термолабилан, тако да код припремања рибе за јело постаје безопасан.

Шкрпина се најчешће налази на дубини од 20 до 60 метара, мада се може наћи и на дубинама до 400 метара.

Врло ријетко заплива ка површини мора. Лови се преко читаве године, али посебно у јетру и јесен; даљу по вјетровитом, а ноћу по тихом времену. Мријести се од маја до августа.

ЧОРБА ОД ШКРПИНЕ

Риби очистити, отрати и ставити да се кува (на један кг. рибе сипати два литра воде). Додати перо ловорику, дводесет до три шпице чешњака, перо бијелог зеља, везицу петрушине, паприку и памидору. Додати мало биљног и мало маслиног уља. Такође, додати два до три зрма паприке, ожичицу вегете, ожичицу винског сирћета и ожичицу соли. Све скувати мало више од пола сата. Кад је риба скувана проциједити супу, а рибу оставити да се охлади.

У посебној тенкији сијецати двије главице црног лука и издinstati га на два дла. уља. Додати двије ожиче брашна и све заједно пропржити. Додати једну до двије качице припремљене супе и мијешати док се не добије густа, уједначена смјеса. Ову смјесу додати претходno скuvanoj супи од шкрпине и поново прокувати. Охлађену рибу очистити од драча и сијецати, па додати претходno скuvanoj супи. Оставити да се скupi.

СУВЕ УКЉЕВЕ НА САЛАТУ

У тенкији сијецати скupi сувих укљева (шкорпиона). Кувати на умереној ватри око пола сата. Затим процijediti рибу и ставити да се прохлади. Кад је риба охлађена да се може очистити, одстрaniti кичмену kost са изнутрица. У посебну посуду рећати очишћену рибу. Прелити је уљем, па додати ожичу оста, сјецаног петрушине и неколико ситно сијецаних шпица чешњака. Оставити да пренохи у добро задиктованом суду до конzумiraњa.

Приредила Л.Т.

ДП
Књаз Милош
 БУКОВИЧКА Бања - АРАНЂЕЛОВАЦ
ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

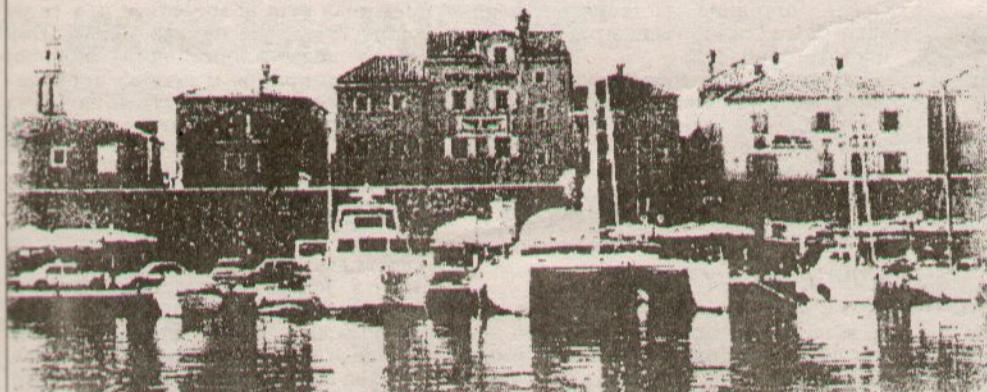

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ
 ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР У ЛАСТВИ ГРБАЉСКОЈ
 ТЕЛ. 51-297.
 ТЕЛ. ФАКС 52-518
ДИСКОНТ У БУДВИ. ЦДС ПОДКОШЉУН
 ТЕЛ. 52-378

Villa
BALKAN

U obnovljenom ambijentu restorana Ville Balkna
 uživajte u velikom izboru ribljih specijaliteta,
 plodova mora, ribe I kategorije,
 jela sa roštilja i raznim poslasticama
 uz kvalitetna crna i bijela vina.
 Sa svojim drevnim okruženjem i prijatnom atmosferom,
 idealno je mjesto
 za poslovne ručkove, sastanke i
 druženja sa prijateljima i poslovnim partnerima.

www.villabalkan.cg.yu
 e-mail: villabal@cg.yu

AQUAMARK

BANEX
 proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

SVE VRSTE
 ГРАЂЕВИНСКИХ
 POSLOVA
 СТАНОВИ ЗА ТРŽИШТЕ
 REKONSTRUKCIJE И
 ADAPTACIJE

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

Елтос
БУДВА

086/52-762, 52-282, 52-280, 52-285
 Фах: 086/51-320

СПОРТ

ФУДБАЛ

РАДОСТ ЧЕКАНА ПЕТНАЕСТ КОЛА

• МОГРЕН-ЖЕЛЕЗНИК 2:2 (0:0)

Будва 31. новембра
Стадион: Лугови
Гледалаца: преко 1000
Судија: Здравко Савић (Бачка Топола)

Стријелци: Каваја 49 (једанаестерац) и Војводић 83. минуту за Могрен, Панић у 90 и Мајсторовић у 97. минуту за Железник

Жути картони: Муратовић и Белада (Могрен)
Илић и Спасић (Железник)

МОГРЕН: Шушкавчевић 7, Муратовић 6, Пима 7, Каваја 7,5, Белада 6,5, Обадовић 6, Башковић 7, Рогановић 5,5, (Мацић), Раковић 5,5, (Мирковић), Мештер 6, Војводић 7.

ЖЕЛЕЗНИК: Проле 7, Вуковић 6,5, Мајсторовић 7, Николић 5 (Спасић), Јовановић 5 (Тинтор 6), Божковић 7, Панић 7, Прерадовић 5 (Тодоровић), Нинковић 6, Илић 6, Лучић 7.

Дуго ће стручни штаб и фудбалери „Могрена“ памтити утакмицу дванаестог кола одиграну против „Железника“. Да је којим случајем ову утакмицу режирао Хичок, сигурно би добио високу оцену. Фудбалери „Могрена“ ријешени да у сусрету са „Железником“ забиљеже прву првенствену победу, у протеклих дванаест кола, на стадиону Лугови, у утакмици су ушли максимално ангажовано.

И поред добре игре прво полувијеме завршено је без голова. На почетку другог полувремена „Могрен“ дојази у водство голом Каваје у 49. минуту из оправдано досуђеног једанаестераца. На 2:0 у 83. минуту повисује Војводић. И када су сви приступни гледаоци на стадиону Лугови очекивали да судија Савић одсвира крај утакмице, у 90. минуту послије изведеног корнера и нестрпне интервенције голмана Шушкавчевић Панић смањује резултат на 2:1. Судија Савић из само њему значних разлога утакмицу продужује читавих 8 минута. А у 97. минуту хладан туш на стадиону Лугови, послије поново изведеног корнера под голом „Могрена“ најбоље се снашао Мајсторовић и изједначује резултат на 2:2. То је био прави шок који ће сасвим сигурно оставити трага у игри фудбалера „Могрена“ у наредним утакмицама.

СПАРТАК-МОГРЕН 3:1.

Послије пораза у 11. колу високим резултatom 6:1 у Приштини, и шока који су претрпјели у утакмици дванаестог кола против „Железника“ на стадиону Лугови, избранци Слободана Халиловић недовољно психолошки опорављени претрпјeli су пораз и у 13. колу у сусрету са „Спартаком“ у Суботици. Резултат од 3:1 не одсликала право стање овога што се дешавало током 90 минута утакмице у Суботици. Играчи „Спартака“ и „Могрена“, због важности утакмице и императива побједе, у сусрет су ушли веома нервно. Током утакмице играчи обије екипе имали су више изгледних прилика за постицање гола. Фудбалери „Спартака“ своје шансе су и искористили и заслужено освојили три драгоцене бода.

БУДУЋНОСТ-МОГРЕН 4:1 (3:0)

Подгорица 12. новембра
Стадион под Горицом
Гледалаца: 1000 Судија:
Славко Петричевић (Никшић)

Стријелци: Вранеш у 2., Ђокић у 10., Цамај у 36 и Костић у 90. минуту за Будућност, а Војводић у 55. минуту за Могрен.

Жути картон Огњеновић (Будућност)

БУДУЋНОСТ: Тадић 7, Ђуровић 6,5, Раосављевић 7, Рмадић 6,5, Мијовић 7, Недовић 6,5, Ђокић 7, Костић 7, Вранеш 6,5, Иванашевић 6 (Огњеновић 7), Цамај 7,5.

МОГРЕН: Симов 5,5, Власављевић 5,5, (Раковић 5), Мештер 5,5, (Рајеновић 6), Белада 7, Пима 6,5, Манојловић 6,5, Мацић 6,5, Рогановић 6,5, Мирковић 6, Обадовић 6,5, Војводић 7.

Републички дерби у Подгорици заслужено је припао фудбалерима „Будућности“. Све је било ријешено већ у 36. минуту када Цамај доводи „Будућност“ у водство 3:0. У другом минути бивши играч „Могрена“ Вранеш постиже погодак за свој нови клуб. Најбољи играч Дербија Албино Цамај у 10. минуту повисује резултат на 2:0. Трачак наде за фудбалере „Могрена“ да нешто више могу урадити, појавио се у 55. минуту по-

слије гола Војводића. Међутим то је било све што су играчи „Могрена“ урадили на овој утакмици. Тачку на све ставио је Костић голом у 90. минуту утакмице.

МОГРЕН-РАДНИЧКИ (К) 1:0 (1:0)

Будва, 21. новембра
Стадион: Лугови Гледалаца око 500

Судија: Кристијоје Филиповић (Београд)
Стријелци: Каваја у 12. минуту

Жути картони: Белада, Обадовић, Пима, Мацић, Власављевић (представник клуба) (Могрен), Ристић, Голијанин, Н. Милованович, Стасићевић (тренер Радничког)

МОГРЕН: Симов 6,5, Муратовић 7, Обадовић 7 (Мацић), Белада 7,5, Власављевић 6,5, Пима 7, Рогановић 7, Башковић 7,5, Каваја 8, Мештер 7, Војводић 7.

РАДНИЧКИ (К): Јањић 6,5, Антонијевић 5, Голијанин 5,5, Милосављевић 6, Спасић 6, Милошевић 5, (Ђукић 5), Кизић (Ристић 5,5) Ивановић 5, Г. Миловановић 6 (Н. Миловановић 5), Радосављевић 6, Бузић 6.

Пуних петнаест кола фудбалери „Могрена“ чекали су да би осјетили сласт прве прволигашке побједе на стадиону Лугови. Фудбалери „Могрена“ свјесни чињенице да би сваки други резултат на овој утакмици изузек побједе, био раван катастрофи, од првог звијздука судије Филиповића кренули су силовито на гол гостујућег голмана Јањића. Послије одличне аистенције младог репрезентативаца Башковића, капитен Каваја, који је на овој утакмици по први пут предводио напад „Могрена“, рутински лопту шаље у го. На крају се испоставило да је то био и коначан резултат ове утакмице.

И у другом полувијему играчи „Могрена“ настављају са офанзивном игром, али изузев шансе младог Башковића у 80. минуту, без изгледних прилика за постизање другог гола. На крају у једној више борбеној него квалитетној утакмици главни судија мече Филиповић беспотребно је показао чак девет жутих картона.

РЕПУБЛИЧКА „ЗЕТАТРАНС ФУДБАЛСКА ЛИГА“

ИСПУЊЕН ПЛАН

Побједом против „Искре“ из Даниловграда у четрнаестом, претпоследњем колу јесењег дијела првенства, високим резултатом 6:0 фудбалери „Петровца“ у потпуности су испунили заједнички бодовни план за први дио првенства. Евентујни успјех и освајање бар једног бода у задњем колу са гостовања екипи „Братства“ само би поправио бодовни салдо „Петровца“.

У дванаестом колу, на стадиону „Под брdom“, побијеђен је „Дечић“ резултатом 1:0. Поред одличне игре и неријешеног

результате све до 80-ог минута, у задњим секундама утакмице услиједио је пораз у Бијелом Пољу од „Јединства“ 2:1 у утакмици 13-ог кола. Да се избранци Зорана Џанкића налазе у доброј форми и да заслужено заузимају средину табеле показала је утакмица и висока побједа од 6:0 против „Искре“ из Даниловграда.

Петровац, 21. новембра
Стадион: Под брdom
Гледалаца: 1000
Стријелци: Мијовић у 9. и 29. Јуцовић у 32., Масловарић у 45. и Чавор у 71. и 81. минуту

Играч утакмице: Мирко Мијовић (Петровац) 9.

КОШАРКА ПРВА Б САВЕЗНА КОШАРКАШКА ЛИГА

ПОБЈЕДЕ ЗА МИРАН САН

• МОГРЕН ХТП МИЛОЧЕР - ХЕРЦЕГОВАЦ 81:62 (43:28)

Будва, 7. новембра
Дворана МСЦ
Гледалаца 500
Судије: Нешковић (Краљево) и Милићевић (Крагујевац)

„МОГРЕН ХТП МИЛОЧЕР“: Дулетић 29, Кривокапић, Рабреновић, Миланко 6, Будимић 12, Ћиријановић 7, Томашевић 9, Тмушић, Боричић 9, Н. Јовановић, Ј. Јовановић, Вукотић 9.

ХЕРЦЕГОВАЦ: Мухадиновић 7, Свељо 20, Павићевић 5, Пејузина, Праменек 5, Глогојевић, Сировина 11, Вуцић, Косановић 5, Шкорић 9, Шаровић 9.

у последња два кола. Послије побједе против Херцеговца кошаркаши водили су и 15 кошева разлике, да би се на одмор пошло са 7 кошева предности за кошаркаше „Заставе“ 30:37.

Пет минута прије краја утакмице кошаркаши Тиха Драговића, кошевима Тмушића, иначе јунака, утакмице, по први пут изједначију резултат.

У преосталих пет минута резултат се често мејења час у који је један од кошаркаша „Могрена“, предвођеним централом Тмушићем, потпомогнутим расположеним за игру Боричићем (25), Вукотићем (21), одличним игром изједначију резултат, а убрзо након тока прелазе у војство и мирном игром утакмицу рjeшавају у своју корист.

МОГРЕН ХТП МИЛОЧЕР: ЗАСТАВА, КРАГУЈЕВАЦ 72:70 (30:37)

Будва 21. новембра
Гледалаца око 700
Судије: Цветковић (Београд) и Драговић (Подгорица)

МОГРЕН ХТП МИЛОЧЕР: Дулетић 11, Кривокапић, Рабреновић, Миланко 1, Будимић 7, Ћиријановић, Томашевић 18, Тмушић 24, Боричић 7, Н. Јовановић, Ј. Јовановић, Вукотић 4.

ЗАСТАВА: Аријаутовић 20, Здравковић, Вукадинов, Благојевић 3, Вељовић 22, Прокић 5, Пешић 6, Ристић 3, Новаковић, Вејиновић 11, Потпара.

Кошаркаши „Могрена“ много теже не што се то очекivalо дошли су о треће узастопне побједе против одличне екипе „Заставе“ из Крагујевца. У пр

након побједе у шестом колу против Херцеговца из Гајдобра, најискуснији и један од најбољих кошаркаша „Могрена“ ХТП Милочер“ Вања, Будимић не појављује се на тренингу кошаркаша „Могрена“, а није путовао са екипом у Румују на утакмицу седмог кола.

Незванично сазнајемо да су разлог, надамо се само привремено, напуштања клуба неизмирене уговорене обавезе. Очекујемо да се неспоразум на релацији Будимић кошаркашки клуб „Могрен“ што прије ријеши у интересу нормализације односа у клубу, а и настављања побједносног серија КК „Могрен ХТП Милочер“.

РУКОМЕТ

СТАРТОВАО И РУКОМЕТ

• Одиграна прва званична рукометна утакмица

Одјавно је у Будви, посебно послије добрих резултата рукометне секције основне школе „Стефан М. Јубишић“ на републичким школским такмичењима, постојала идеја да се оснује рукометни клуб. Међутим, требало је да прође пуно двадесетдесет година од покретања те идеје до одигравања прве званичне рукометне утакмице. Доласком, тачније појављивањем асистентија најстарију групу младих рукометаша за самонешто више од годину дана, међутим, у задњим секундама меча руке су задрхтале, а колења заклецаја, што користе много искуснији, али не и бољи рукометаша из Цетиња, па се утакмица завршила неријешеним резултатом 22:22.

Будва, 31. октобра
Сала МСЦ
Гледалаца 400
Судије Љукачевић и Ковачевић
БУДВА: Радуловић, Вукадиновић 1, Ивановић 6, Калоштира, Руцковић, Милошевић 5, Плавшић 6, Милеузнић, Петровић 1, Кнежевић 3, Чукић 1, Милановић, Половић, Зеновић 2.

КОМОВИ: Радуловић, Радојевић, Микетић, Масловарић 1, Јојашевић 5, Костовић, Јолић, Миретић, Стијевић 6, Марковић 2, Кийовић 3.

Припремио:
Драган КЛАРИЋ

РУКОМЕТАШКИ КЛУБ "БУДВА"

СПОРТ

ВАТЕРПОЛО

ЗАВРШЕН КВАЛИФИКАЦИОНИ ТУРНИР КУПА ПОБЈЕДНИКА КУПОВА ЕВРОПЕ У ВАТЕРПОЛУ

БУДВАНСКА РИВИЈЕРА
У ЧЕТВРТФИНАЛУ

•У одлучујућој утакмици савладани Холанђани

Ватерполисти „Будванске ривијере”, освајајућем другог мјеста на квалификационом турниру Купа побједника Купова Европе, одржаном у Будимпешти од 18. до 21. новембра, пласирали су се за четврт финалне утакмице овог такмичења.

У првој утакмици домаћа

екипа „Ференцвароша”, уз несебичну помоћ судија, побиједила је наше ватерполисте 9:4.

У другој утакмици „дelfini“ тренера Андије Поповића са пола снаге побјеђују освајача Купа Словачке, екипу „Славије“ 10:2.

Утакмицом која је одлучивала о другом мјесту, а самим тим и о другом четвртфиналисти, ватерполисти „Будванске ривијере“ показали су своју праву вриједност савладавши „Полар берс“, освајача холандског националног Купа, 12:10.

Послије овог успеха савладавши је сигурно да је управа „Будванске ривијере“ и ове године створила јак и мочан тим и стручни штаб који своје праве вриједности тек треба да докаже у националном првенству и наставку такмичења Купа Купова Европе.

ЗАВРШЕН ВАТЕРПОЛО ТУРНИР „ХЕРЦЕГ НОВИ '98“

ТРИЈУМФ
“БУДВАНСКЕ РИВИЈЕРЕ“Будванска ривијера - Црвена звезда
5:4 (1:0, 2:1, 1:2, 1:1)

Ватерполисти „Будванске ривијере“ заслужено су освојили прво мјесто на ватерполо турниру одржаном у Херцег Новом. Турнир је окупио сам крем југословенског ватерпола изузев екипе „Бечеја“. У првој утакмици изабраници тренера Андије Поповића савладали су „Приморац“ 10:5. Да се налазе у доброј форми пред квалификациони турнир Купа купова Европе који за шест дана почине у Будимпешти, играчи „Будванске ривијере“ потврдили су побједом против „Партизана“ у другој утакмици 7:6.

У финалној утакмици турнира саставле су се тренутно двије најспремније екипе - „Будванске ривијере“ и „Црвене звезде“. У веома динамичној, борбеној утакмици, пуној преокрета, побједили су тренутно спремнији и бољи ватерполисти „Будванске ривијере“.

БУДВАНСКА РИВИЈЕРА: Јанчић, Митровић, Зец, Бајковић, Мирковић, Пантelić, Дамјановић 1, Ђирковић 1, Михајловић, Никчевић 2, Милинић, Удовићић, Богел 1, Вукчевић, Јововић.

ЦРВЕНА ЗВЕЗДА: Јовановић, Тадић, Д. Николић, Пешић 1, Дамјанов, Средановић, Жукић, Јановић, Крстовић, Ђетковић, Чоловић, Пековић 2, Б. Николић 1, Миланковић.

БОКС

ЗАШТО НИЈЕ ОДРЖАНА БОКСЕРСКА РЕВИЈА

БРИГО МОЈА
ПРЕЋИ НА ДРУГОГА!

Сада је сасвим извјесно да од дуго најављиване боксерске ревије, поводом двадесет година постојања боксерског клуба „Будва“, а у склопу обиљежавања Дане ослобођења Будве, нема ништа. Тренер Павле Буџај за неодржавање ревије оптужује Предсједништво клуба на целу са предсједником Вожом Самарџићем, док предсједник Самарџић сматра да са одржавањем овакве манифестије нису створили основни услови. У првом реду нису обезбијеђена не тако мала финансијска средства, велики проблем представља и смештај учесника ревије, тешко је обезбиједити и слободан термин у сали МСЦ, питање превоза, а и постављања ринга представља додатни проблем.

Људи који воде боксерски клуб „Будва“, из ранијих искустава, знали су си каквим се све тешкоткама треба сучити приликом организације сличних такмичења. Њих је било много за вријеме њихове „владавине“ у клубу, па позиви за учешће на такмичењу појединачним клубовима требали су да улете тек послије ситуирне одлуке о одржавање турнира. Овако, позиви за ревију послати су на више адреса реномираних боксерских клубова, клубови су потврдили долазак а да предсједништво клуба ни-

је било сигурно да ли ће се ревија уопште одржати. Док тренер оптужује предсједника, предсједник тренера, највише тријо бокс и млади боксери који су са нестручњем очекивали ревију. То им је била једина, а за многе и прва прилика да се представе будванској публици. До друге прилике сигурно ће проћи доста времена.

БОЋАЊЕ

ТУРНИР ПОВОДОМ ДАНА ОПШТИНЕ

НАЈБОЉИ БОЋАРИ „БУДВЕ“

Поводом Дана општине Боћарски савез Будве 21. новембра организовао турнир на коме је учествовало осам екипа: „Ластва“ из Требиња, „Чешљар“ из Тивта, „Бијела“ из Бијеле, „Горица“ из Подгорице, и четири екипе из Будве - „Будва“, „Мани“, „Словенска плажа“ и „Омладинац“.

На теренима на Словенској обали боћари су се такмичили у дисциплинама „четвртке“, којом је по-

чело боћање, али која је све ређе на званичним такмичењима. Посебна атракција ове дисциплине је што су истовремено на терену сви боћари, а на овом турниру их је тако било 32.

На турниру су били најуспешнији домаћини: „Будва“ је освојила прво мјесто, друга је била екипа „Мани“, трећа „Ластва“, четврта „Словенска плажа“, пето мјесто је заузео „Омладинац“,

шесто „Чешљар“, седмо „Горица“ и осмо „Бијела“. Успјех клубова из наше општине је тим већи што су се пласирали испред „Бијеле“ која је члан савезне боћарске лиге, и „Чешљара“ који се такмичи у црногорској супер лиги.

Екипама које су заузеле прво, друго и треће мјесто припадали су пехари организатора.

РАДИО

ПРОГРАМ
РАДИО БУДВЕПРИЈЕДОНЕВНИ
ПРОГРАМ

- 7.55 - Генерална шпица
8.00 - Вијести
8.10 - Најава програма
8.20 - Метеоролошки билтен
8.45 - Сервисне информације
9.00 - Мали огласи
9.05 - Класична-инструментална музика
9.35 - Што штампа штампа
9.45 - Сарадничка рубрика
10.00 - Вијести
10.10 - Гост програма
10.45 - Сервисне информације
11.00 - Огласи
11.15 - Спортска рубрика
11.30 - Сервисне информације

ЧЕТВРТАК

- 12.00 - Вијести
12.05 - Царство љубави
14.00 - Пет плус
15.00 - Вијести
15.30 - Новости дана
16.00 - Вијести
16.05 - Комерцијални сат
17.00 - Вијести
17.30 - Будванска хроника
18.00 - Огласи
19.00 - Вијести
19.25 - Сателитски програм

ПЕТАК

- 12.00 - Вијести
12.15 - Војаж
13.15 - Културни блок
15.00 - Вијести
15.30 - Будванска хроника
16.00 - Огласи
16.05 - Спорт и музика
17.00 - Вијести
17.30 - Будванска хроника
18.00 - Огласи
19.00 - Вијести
19.25 - Сателитски програм

ПОНЕДЈЕЉАК

- 12.00 - Вијести
13.00 - Културни магазин
14.15 - Трагом културне прошлости Будве
15.00 - Вијести
15.30 - Новости дана
16.00 - Огласи
16.05 - Спортска разгледница
17.00 - Вијести
17.30 - Будванска хроника

СУБОТА

- 18.00 - Огласи
19.00 - Вијести
19.15 - Огласи
19.20 - Одјава
19.25 - Сателитски програм

СУБОТА

- 12.00 - Вијести
12.30 - Звјездани трач
13.30 - Топ Раванели
15.00 - Вијести
15.30 - Новости дана
16.00 - Огласи
16.50 - Фонтана жеља
18.00 - Огласи
19.00 - Вијести
19.05 - Сателитски програм

УТОРАК

- 12.00 - Вијести
14.00 - Женски свијет
15.00 - Вијести
15.30 - Новости дана
16.00 - Огласи
16.15 - Радио ординација
17.00 - Вијести
17.30 - Будванска хроника

НЕДЕЉА

- 7.55 - Шпица
9.00 - Огласи
9.30 - Астрологија
10.00 - Вијести
10.30 - Та дивна створења
11.00 - Огласи
11.15 - Спортски блок
12.00 - Електрик поњер
15.00 - Вијести
15.05 - Огласи
16.00 - Занимљивости
17.00 - Огласи
17.10 - Градски светионици
18.00 - Роктрон
19.00 - Вијести
19.05 - Сателитски програм

СРИЈЕДА

- 12.00 - Вијести
12.05 - Спортска сриједа
15.00 - Вијести
15.30 - Новости дана
16.00 - Огласи
16.15 - Сателитски програм

ЧЕТВРТАК

- 12.00 - Вијести
12.30 - Вијести
13.30 - Топ Раванели
15.00 - Вијести
15.30 - Новости дана
16.00 - Огласи
16.50 - Фонтана жеља
18.00 - Огласи
19.00 - Вијести
19.05 - Сателитски програм

ПЕТАК

- 7.55 - Шпица
9.00 - Огласи
9.30 - Астрологија
10.00 - Вијести
10.30 - Та дивна створења
11.00 - Огласи
11.15 - Спортски блок
12.00 - Електрик поњер
15.00 - Вијести
15.05 - Огласи
16.00 - Занимљивости
17.00 - Огласи
17.10 - Градски светионици
18.00 - Роктрон
19.00 - Вијести
19.05 - Сателитски програм

РЕПЕРТОАР ФИЛМОВА
БИОСКОПА „ЗЕТА
ФИЛМ“ ЗА ДЕЦЕМБАР

1. 12. и 2. 12. Повратак лопова, домаћи
3. 12. 4. 12. и 5. 12. Буре барута, домаћи
7. 12. и 8. 12. Труманов шоу, комедија
9. 12. и 10. 12. Смртоносно оружје, акција
11. 12. и 12. 12. Јадици, драма
16. 12. и 17. 12. Мафија, комедија
18. 12. Месар, драма
21. 12. и 22. 12. На ивици разума, трилер
23. 12. и 24. 12. Шест дана, седам ноћи, авантур, истички
25. 12. и 26. 12. Змијске очи, трилер
28. 12. и 29. 12. Мултан, пртани